Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. No. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СЕРПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 10, 1977 No. 171. VOL. LXXXIV.

ПРОФ. ЯНІВ ПЕРЕОБРАНИЙ НА РЕКТОРА УВУ

Мюнхен. (УВУ) — Професорська Рада Українського Вільного Університету відбулася в двох сесіях, 18 та 26 липня б. р., тобто у часі, коли в Мюнхені на викладах є найбільша кількість професорів. Справді, в нарадах змогло прийняти участь разом 18 габілітованих членів Професорської Колегії та 13 викладачів, при чому варто відзначити, що з-поза океану приїхало викладати в біжучому семестрі 14 професорів, професорів-гостей чи викладачів, — а до кінця семестру має приїхати ще 4.

Проф. д-р Вол. Янів

Професорська Рада прийняла одноголосно до відома звіти, які складали: ректор, представники обидвох деканатів, директори Делегатур із ЗСА та Франції, як теж керівник Високошкільних курсів. В імені Контрольного Органу звітував проф. д-р М. Гоцій, відзначаючи зразкове ведення касового діловодства. Після обширної дискусії обрано ректором на наступну каденцію проф. д-ра Володимира Янева (вдесяте), а проректором проф. д-ра З. Соколюка (вп'яте). Коли перша сесія Ради була присвячена головним чином звітуванню, тоді друга сесія спинилася основніше на плянуванні на майбутнє, тим

(Закінчення на стор. 8-ій)

Закінчився Вакаційний Курс на УКУ

Рим (Б. Л.) — Урочисте закінчення VIII-го Вакаційного Курсу на Українському Католицькому Університеті в Римі відбулося в неділю, 17 липня 1977 р. Блаженніший Патріярх Йосиф відправив в соборі св. Софії Архиєрейську Службу Божу в сослуженні отців С. Гарванка, Р. Саби, В. Гринишина, І. Музички, Г. Лончини, І. Дацька й П. Стецюка, та виголосив проповідь.

Після Служби Божої всі перейшли до університетської авлі, де відбулося закриття Курсу. Перший промовив Патріярх Йосиф. Опісля проф. Б. Лончина здав звіт про Курс: на нього вписалося 32 учасники — 25 із ЗСА, 5 з Канади, по одній з Англії й Австралії; між ними 23 студентки і 9 студентів. Чотири студентки приїхали на Курс вдруге. Учасники вислухали 103 години викладів. Вони відбувалися вранці, а кожного після полудня студенти оглядали Рим. Управа Курсу зорганізувала 4 цілоденні прогулянки (до Фльоренції, Монте Кассіно й Помпеїв, Орвієто й Ассізі, Кастеллі романі), кошта яких виносили 25 дол. від особи.

Учасники взяли участь в авдієнції в Святішого Отця, який сказав до нас: „Знайте, ким ви є: українцями католиками і, я сказав би, полонені й гнетені судьбою, що не дозволяє вам мати свій власний автентичний національний вияв. Це стоїть завжди перед Нами, як спільний біль, в якому Ми беремо участь і якому віддаємо нашу думку і нашу особливу увагу, злучену з особливими апостольським благословенням для вас і для всіх ваших добрих і здорових намірів." Учасники Курсу мали теж нагоду оглянути Ватиканські городи.

Коротку оцінку цілого академічного року на УКУ подав о. д-р І. Музичка, віцеректор. Студ. А. Кравчук промовляв в імені студентів. Всі промовці дякували Патріярхові за його батьківську опіку над українською молоддю й наукою.

Як видно з циферних даних, цьогорічний курс був дуже успішний. Гарна атмосфера, що панувала між студентами й професорами, теж причинилася до його успіху. Можна теж сподіватися, що побут у Римі поширив горизонти думання молодих людей і відкрив їм очі на нові культурні здобутки людства.

Канадський Державний Архів одержав папери М. Єремієва

Оттава (ВЮС). — Національний Етнічний Архів при Канадському Державному Архіві в Оттаві одержав недавно папери Михайла Єремієва, бувшого секретаря Директорії Української Народної Республіки та амбасадора У Н Р до Італії. Це Єреміїв в січні 1918 р. виголосив Четвертий Універсал до українського народу на Святософійській Площі в Києві. Після війни він заснував інформаційне бюро „ОФІНОР" в Женеві, через яке від 1920-их до 1940-их років розповсюджував, головно в Европі, в різних мовах, інформації про „українське питання". Єреміїв помер в Женеві 1975 року.

Ще за життя св. п. М. Єреміїв висловив був бажання перевезти свої папери до Канади. Отож, після його смерти, його дочка, Наталя Єреміїв Пулен, разом з його сином, Юрієм, та при допомозі зятя, Ґуіда Пулена, домовились з Національним Етнічним Архівом про депонування паперів у Оттаві. В наслідку цього, минулого березня Архів вислав до Женеви свого координатора східньо-европейських колекцій, Володимира Сеньчука, щоби переглянути папери Єремієва та зробити зарядження перевезти їх до Канади. При допомозі пані Пулен та членів канадської місії до Об'єднаних Націй в Женеві, архів Єремієва недавно прибув до Державного Архіву в Оттаві.

Папери Єремієва займають приблизно 12,5 лінійних метрів полиць та включають архів Андрія Чехівського.

Національний Етнічний Архів був створений в 1972-му році як частина канадської політики „багатокультуралізму". Він приймає всякі архіви, які відносяться посередньо чи безпосередньо до історії української спільности в Канаді, як також інших канадських народних меншостей. В цьому архіві папери М. Єремієва зберігаються разом з іншими українськими архівами, як напр. Катерини Антонович, проф. Володимира Кисілевського, Олени Кисілевської, пасторів Івана Ковалевича та Михайла Фесенка, проф. Ярослава Рудницького, Комітету Українців Канади, Молоді Українського Національного Об'єднання та Союзу Української Молоді Канади.

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ І ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ОБМІНЯЛИСЯ ЛИСТАМИ В СПРАВІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Рим. — Українське Інформаційне Бюро в спеціяльному виданні бюлетеню „Вісті з Риму" інформує про обмін листами між Патріярхом Йосифом та Президентом Картером в справі людських прав. Листи говорять самі за себе, отже передаємо їх повний текст в англійському оригінали й українському перекладі.

ЛИСТ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Vatican City, June 7, 1977

Ref. No. 3187/77

To Mr. Jimmy CARTER
The President of the
United States of America
White House
Washington D.C.
U.S.A.

Dear Mr. President,

In the name of the Ukrainian people and as the head of its Church, I wish to extend my grateful and heartfelt thanks for your defense of the dignity and the rights of man. As a former prisoner of many years in the Soviet labor camps, I can confirm, in all modesty, the great impact such declarations have, as well as, the supernatural moral strength that they give to the oppressed. The words of the great American Emancipator, Abraham Lincoln, "that all men are created equal" are the basis of American freedom. Today, these words are an urgent necessity everywhere, where the word of God is announced.

Thus, in connection with the coming conference in Belgrade, relative to the rights and the dignity of man, we appeal to you, Mr. President, to insist upon and to defend these rights courageously before the powers of darkness, in order that, the people of the world may no longer live under constraint, unjustice and misery, but that the Word and the Will of God may triumph in a free world. In particular, I ask that you remember the Ukrainian people and their Church. They had been, throughout history| the continuous support and the defense of Christianity in Eastern Europe. Today, these same people are weakened from their long struggle, They have lost all their rights and there are few who come to their assistance.

With great confidence that you, Mr. President, will take my petition into consideration and present it at the appropriate forum, I remain

Respectfully yours in Christ,

Ватиканська Держава
7 червня 1977

П. Джіммі Картер
Президент З'єдинених
Стейтів Америки
Білий Дім —
Вашінґтон, Д. К.
ЗСА

Дорогий
Пане Президенте!

В імені українського народу і як Голова його Церкви, бажаю висловити Вам свою вдячність і сердечну подяку за Вашу оборону гідности і прав людини. Як колишній довголітній в'язень совєтських таборів праці, можу з усією скромністю потвердити велике значення, яке мають такі заяви, як рівнож надприродну моральну силу, яку вони дають поневоленим. Слова великого американського Еманципатора Авраама Лінкольна, „що всі люди створені рівними", є основою американської свободи. Сьогодні ті слова є пекучою конечністю всюди, де звіщають слово Боже.

Так то, у зв'язку з недалекою конференцією у Білгороді у справі гідности і прав людини, апелюємо ми до Вас, Пане Президенте, щоб Ви настоювали на них і гідно боронили ці права перед потугами темноти, щоб народи світу не жили довше під примусом, несправедливістю і серед злиднів, але щоб Боже Слово й Воля тріюмфували у вільному світі. Зокрема прохаю Вас пам'ятати про український народ і його Церкву. Він був протягом історії постійною піддержкою й обороною християнства у східній Европі. Сьогодні цей сам народ ослаб у своїй довгій боротьбі, втратив усі свої права і мало є тих, що приходять йому на поміч.

З великим довір'ям, що Ви, Пане Президенте, візьмете під увагу моє прохання і представите його на відповідному форумі, залишаюсь

відданий Вам у Христі

Joseph, Cardinal, Slipyj
Patriarch

ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

July 7, 1977

Your Eminence:

Thank you for your recent letter and for your kind words about the actions of my administration. Please be assured that I share your concern for the basic rights of men and women, wherever they reside. At Belgrade, as on other occasions, the United States will endeavor to secure greater respect for human dignity and the rights of humankind. I join you in praying that we may be successful.

Thank you once again for sharing your thoughts with me.

Sincerely,

БІЛИЙ ДІМ
ВАШІНҐТОН
7 липня 1977

Ваша Еміненціє!

Дякую Вам за Вашого недавнього листа і за Ваші ввічливі слова про дії моєї адміністрації. Прошу бути певним, що я поділяю Ваше старання про основні права для чоловіків і жінок, де б вони не жили. У Білгороді, як і при інших нагодах, З'єдинені Стейти будуть намагатися забезпечити більшу пошану для людської гідности й прав людини. Лучуся з Вами у молитві, щоб ми мали успіх.

Ще раз дякую Вам за те, що поділилися зо мною своїми думками.

Щиро відданий

Jimmy Carter

His Eminence
Josyf Cardinal Slipyj
Palazzina dell Arciprete
00120 Vatican City

Його Еміненція;
Йосиф Кардинал Сліпий
Паляцціна
дель Арчіппете
00120 Ватиканська
Держава

„Н. Й. ТАЙМС" НАДРУКУВАВ ЛИСТА Г. СНЄГІРЬОВА ДО ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА З ПЕРЕСТОРОГОЮ ПЕРЕД БРЕЖНЄВИМ І КОМУНІЗМОМ

Ню Йорк. — „Пам'ятайте, пане Президенте, що коли Ви зустрінетесь з нашим лідером і він потисне Вашу руку, Ви держатимете руку, яка червона від крови мільйонів знищених тим, що зветься сталінізмом. Це руки, з яких ще не сплила стара кров, а вони вже готуються пролляти моря нової крови''.

Цими словами звернувся український письменник і кінорежисер Гелі Снєгірьов до президента Картера в листі, копія якого продісталась на Захід ще минулого березня, — повідомив щоденник „Ню Йорк Таймс'' з 28-го липня 1977 року в репортажі паризької кореспондентки Фльори Люїс. Не знаючи, чи президент Картер одержав цього листа, Г. Снєгірьов дав дозвіл одній російській газеті в Парижі опублікувати текст цього листа. Як відомо, Снєгірьов зрікся совєтського громадянства після арешту і засуду Миколи Руденка та Олекси Тихого. Повідомляючи про це і про видалення Снєгірьова із Спілки Письменників України та зі Спілки Фільмових Працівників, газета „Ню Йорк Таймс'' рівнож подала уривки з листа цього українського дисидента до київських урядових чинників.

„Я не бажаю бути громадянином держави, яка знищила еліту українського народу, найкращі верстви селянства та інтелігенції, яка спотворила нашу історію і яка принижує нашу сучасність'', сказано в листі Снєгірьова, який рівнож називає нову конституцію СССР „брехнею від початку до кінця''.

В листі до президента Картера Снєгірьов закликає його „дальше настоювати на правді і не поступатися, бо в інакшому ця потвора запанує над світом''.

„Не поступайтеся, Джіммі Картер — закликає Снєгірьов — напружіть свої м'язи, заступайтеся за правду. Не слухайте порад боягузів, хай вони сховаються під стіл і сидять в тремтінні. Щоб вони тільки не допомагали цій потворі.''

Описуючи совєтську політичну систему, Снєгірьов називає її „старим возом, який божевільно і без контролі котиться в прірву'', а кліка можновладців держиться при владі тільки „погрозами меґатонів і війни''.

Нав'язуючи до міркувань західніх провідників, чи Совєтський Союз є в силі захопити Західню Европу, Снєгірьов твердить, що це є в плянах СССР, бо „в чесному і мирному змагу із Заходом ми впали б трупом ще далеко перед фінішем''. Вказуючи на крутійства Брежнєва і пов'язання питання людських прав із переговорами в справі роззброєння, Снєгірьов закликає президента Картера заявити Брежнєву „прямо в лице — перестань брехати''.

В листі до київських міських властей Снєгірьов заявив, що він свідомий, що його чекає — арешт, психушка, а то й вбивство. Заявляючи, що він не відступить від свого становища і рішення зректись громадянства, він кинув їм виклик: „Робіть, що хочете''.

Доля Снєгірьова після публікації його листів — невідома, закінчує свій репортаж Ф. Люїс в „Ню Йорк Таймсі''.

Перша фаза Беоґрадської конференції закінчилася схваленням компромісового порядку нарад

Београд. — Перша фаза Београдської конференції для перевірки примінення Ґельсінських угод закінчилася в п'ятницю, 5-го серпня, прийняттям компромісового порядку нарад чергової зустрічі представників 35-ох держав, які в 1975-му році підписали Заключний акт Гельсінкських угод. Ця зустріч заплянована на початок жовтня цього року і, згідно з домовленням, триватиме так довго, аж поки не будуть вичерпані всі питання, пов'язані з Гельсінськими угодами.

Ця перша частина Беоґрадської конференції була присвячена виключно процедуральним справам і встановленням порядку нарад чергової зустрічі. Делеґація СССР і його сателітних держав в Східній і Центральній Европі вимагали обмеження чергових нарад до певного реченця, навіть якщо порядок нарад не був би вичерпаний. Представники ЗСА і західніх держав не погоджувалися на встановлення реченця і настоювали на обговоренні всіх питань, включно з питанням порушення людських прав. Два дні перед закінченням цієї першої частини конференції совєтська делеґація, очолювана Юлієм Воронцовим, погодилася на компромісову розв'язку.

Голова американської делеґації Альберт Шерер, мол., який відбув кілька особистих зустрічей з Воронцовим під час цих семитижневих нарад, висловив вдоволення із компромісової формули, заявляючи, що вона дозволяє на широке обговорення всіх питань, пов'язаних з Гельсінкськими угодами. На запит кореспондента про його враження Воронцов відповів: „Поставте мені це питання осінню''.

П-полк. Олійника призначено до найвищої військової школи

Вашінґтон. Підполковник Степан Олійник закінчив п'ятирічну службу при Генеральному Штабі Армії ЗСА і був приписаний до Державної Військової Академії (National War College) на академічний рік 1977-78. Державна військова академія у Вашінґтоні — це найвища академічна інституція для військовиків. Туди річно призначають по сорок спеціяльно вибраних високих старшин (підполковників і полковників) від кожної з трьох служб зброї: армії, повітряної фльоти та морських сил. Рівнож, туди приписують сорок вибранців від цивільних аґенцій Федерального Уряду ЗСА. Завдання академії: поширити і поглибити знання та світогляд військовиків і цивільних урядовців в ділянці державної безпеки і закордонної політики, і тим самим підготовити їх на більш відповідальні пости в збройних силах або Федеральному Уряді ЗСА.

„Свобода через деколонізацію" було гаслом Маніфестації біля статуї Свободи

Під час цьогорічної маніфестації біля статуї Свободи.

Ню Йорк (СВУ). — В неділю 24-го липня ц.р., біля статуї Свободи з нагоди Тижня Поневолених Народів відбулася Маніфестація, яку підготовила організація Американці за Визволення Поневолених Націй, Інк. (АВПН) і яка проходила під гаслом: „Свобода через деколонізацію".

В Маніфестації брали участь представники понад 20 різних національностей зі своїми національними прапорами й відповідними транспарантами, як також репрезентанти американських політичних організацій.

Згідно з реєстраційним списком в Маніфестації взяли участь: Білорусько - Американська Спілка; Спілка Визволення України; Лицарі Литви, Американсько-Литовська Спілка Молоді, представники Литовської Громади Ню Йорку; представники китайських організацій; Болгарський Національний Фронт; Грузинський Національний Фронт; Туркестанський Союз; представники від кримських татар; представники від казанських татар; Азербайджанський Союз Америки; представники від жидів, німців, росіян, народів Кавказу; представники Американської Конституційної й Консервативної Партій стейту Ню Йорку; Американська Рада Поневолених Народів і інші.

Також зареєструвалися кореспонденти преси: „Світові Новини" („Нюз Ворлд") і „Ворлд Джор-

(Закінчення на стор. 8-ій)

У Львові заарештовано українця з Англії

Москва. — Згідно з повідомленням пресового агенства Ройтер з неділі 7-го серпня, совєтські власті придержали минулого тижня у Львові Андрія Климчука, 21-літнього студента українського роду з Лондону, Англія.

Відкликаючися на речника британської амбасади в Москві, Ройтерс повідомив, що Климчука придержано у вівторок, 2-го серпня, а ближчих даних про нього амбасада ще не мала.

В п'ятницю, 5-го серпня, згідно з Ройтерсом, київська радіостанція повідомила, що Климчука придержано за те, що він буцім то привіз зі собою „інструкції від еміґрації, закодовані на фільмових стрічках''. В дальшому київське радіо подало, що Климчук „мав при собі багато совєтської валюти, щоб фінансувати ворожу активність, - закінчує своє повідомлення Ройтерс.

Совєти наголошують потребу кращого забезпечення споживачів товарами першої потреби

Москва. — Совєтські верховоди наказали підлеглим їм бюрократам змінити систему забезпечення населення товарами першої потреби, подбати про кращі харчі і їхнє опакування, звільнити нетактовних продавців і керівників магазинів та подбати, щоб споживачі не мусіли вистоювати в довгих чергах перед крамницями. В окремому спільному зверненні Політбюра і Ради Міністрів СССР, яке було надруковане в офіціозі Компартії газеті „Правда" з 19-го липня ц.р., кремлівські верховоди висловили своє невдоволення з безініціятивности господарських керівників, які не дбають, щоб у великих магазинах був більший і кращий вибір товарів першої потреби, зокрема харчових продуктів, і обіцяють населенню зробити „все можливе", щоб поправити ситуацію. У зверненні однак не кажеться, як буде розвиватися таке покращання і хто буде його фінансувати. Директиви Компартії і уряду обмежуються тільки до вимог урядових аґенцій, щоб вони подбали про збільшення місць в ресторанах, про розбудову магазинів для переховування харчів, краще опакування і рекляму, перейшли на систему продажу пів-готових харчів чи заморожених товарів, розбудовували великі торговельні центри, встановляли автомати з харчами й напитками, доставляли харчі по домах тощо. Подібні зарядження Політбюра і Ради Міністрів появляються, звичайно, напередодні п'ятирічки і, як відмічує кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Малколм Бровн, „мають суто пропаґандивний характер", але у цьому випадку зарядження прийшло понад голови державної плянувальної комісії і не пов'язане з п'ятилітнім пляном, який кінчається в 1980 році. Основні закиди, які зроблено керівникам господарства, обмежуться до чотирьох пунктів: якість харчів і спосіб обслуговування населення не вистачальні і їх треба поправити; розподіл товарів не відбувається згідно з пляном, хоч такі товарі є випродукувані і лежать у великих магазинах; забагато трапляється випадків брутальної поведінки і нетолерантного відношення до покупців з боку продавців та керівників магазинів; фабрики і колгоспи продукують забагато таких товарів, на які немає збуту. Багато з цих браків вже були раніше і вони є складовою частиною совєтської централізованої економіки, тому нове чи повторне зарядження у цій справі викликало в багатьох консументів справжнє здивування. На пресовій конференції, з участю закордонних кореспондентів, совєтські господарники намагалися вияснити, що відповідальні чинники довго студіювали потреби населення і його забезпечення. Спеціялісти однак думають, що нове звернення тісно пов'язане із зменшенням продуктивности на усіх відтинках господарського життя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтські обіцянки

Піднесення матеріяльного рівня совєтських громадян і забезпечення населення товарами першої потреби, зокрема харчовими продуктами, це проблеми, які від самого початку існування комуністичного режиму в Росії і поневолених нею країнах, намагалися безуспішно розв'язати кремлівські верховоди. Цим проблемам зокрема багато уваги вони присвятили в останніх двох десятиріччях, але насправді ситуація на цьому відтинку не поліпшилася. Зменшилися тільки загальні злидні, які панували за часів владування Йосифа Сталіна і початково за часів Нікіти Хрущова, але матеріяльні недостачі й далі залишилися. Стверджують це не тільки совєтські „статистичні дані", але також західні джерела, як також джерела самвидаву та поодинокі дисиденти, які приїхали на Захід. А втім, про совєтські злидні вичерпно писав у відкритому листі до ЦК КПСС одеський робітник Леонід Сірий, який дуже реально з'ясував незавидне становище робітників і селян в СССР. Сірий писав тоді, що після всіх необхідних видатків: оплати за мешкання, одяг, шкільне приладдя для дітей тощо, робітникові, який заробляє від 200 до 235 рублів місячно, залишається 15-20 рублів на прохарчування. „У нас робітник не має права вимагати підвищення заплати, — пишеться у зверненні Леоніда Сірого, — ми маємо право тільки на працю, яку ми без скарг повинні виконувати і одержувати за неї нужденні копійки. Людей же, які обороняють право робітників на страйк, ловлять на вулицях і судять наче б за хуліганство".

Отже, в Совєтському Союзі, крім політичних переслідувань, поліційного терору, закритих судів, засилання здорових людей до психіятричних заведень КҐБ, — існують дуже глибокі соціяльні протиріччя, які випливають із совєтської рабовласницької системи. Відомі на Заході випадки це не відокремлені явища і відомо, що в СССР наростає невдоволення населення, головно селянства і робітників, яке може в майбутньому призвести до непередбачених наслідків. Тому режимники, як виглядає, бажаючи зупинити наростання невдоволення серед совєтських громадян, наказали підплеглим їм бюрократам змінити систему забезпечення населення товарами першої потреби, подбати про кращої якости харчові продукти, звільнити нетактовних продавців і керівників магазинів та обмежити довжелезні черги перед крамницями, які стали приводом посміховища із совєтської системи за кордоном. В окремому спільному зверненні Політбюра і Ради Міністрів СССР, надрукованому у „Правді" з 19-го липня ц.р., совєтські верховоди обіцяють населенню СССР „зробити все можливе", щоб направити існуючу ситуацію.

Було б ще завчасно робити висновки на підставі самого тільки звернення Політбюра і Ради Міністрів, яке було зроблене понад голову державної плянувальної комісії і в оцінці західніх спостерігачів виглядає на пропаґандивний маневр. Але, не є виключним, що керівники імперії, взявши під увагу загальне зменшення продуктивности невдоволених робітників, як також зменшення приросту населення, що на довшу мету також може відбитися некорисно на совєтській господарці, розпочали основніше студіювати процеси невдоволень населення, які, при сприятливих умовинах, можуть перетворитися на політичний спротив, отже вирішили шукати виходу з небезпечної ситуації. Слід при тому тямити, що це не перші спроби комуно-московських верховодів поправити господарську ситуацію і бодай словами хвилево заспокоїти власне населення, яке, познайомившись з життям людей на Заході, не бажає далі залишатися рабами системи. Але тому, що всякі попередні заходи кінчалися цілковитою невдачею, немає причини думати, що також звернення Політбюра і Ради Міністрів СССР у конфронтації з дійсністю закінчиться інакше.

І. Вовчук

ПРО СІЛЬСЬКІ ГАРАЗДИ: ЗОКОЛА Й ЗСЕРЕДИНИ

[Розважання]

I

В Україні і на південних обширах совєтського царства імперського жнивують. Керівництво цьогорічними жнивами централізовано більше як було раніше. Та й не диво, бож жнива це „передова фронту в боротьбі за втілення аграрної політики партії", що обіцяє підвищити рівень життя людям. Преса, вихваляючи оперативність централізму в керівництві жнивами, підкреслює, що завдяки йому в центрі завжди знають скільки вивезено хліба в державні зерносховища не тільки з областей і районів, а навіть з окремих господарств. Героями на збиральному фронті в цьому році механізатори, комбайнери, жниварі і шофери, що вивозять хліб з ланів до зерносховищ.

На цьогорічне збирання хліба і державну заготівлю партія кинула лозунга: немає відстаючих! Виконуючи партійні директиви, урядові погоничі з активістами підганяють, домагаючись, щоб штучно створені рекордові показники у праці перетворити на норми при допомозі „соціялістичного змагання". І хліборобари, як кличуть комбайнерів, один перед одним клянуться в соціялістичних зобов'язаннях в 60 річницю Жовтня намолочувати з гектара по 40—50 центнерів, щоб забезпечити рекордовий урожай. Проєкт нової конституції, яку втокмачують і в час жнив, у сполуці з ювілейними підготуваннями мають створити „трудовий ентузіязм" механізаторів.

Їх виряджають на збирання хліба цілими селами з відповідними промовами, часто й з музикою. А на полі кращим змагунам-механізаторам урочисто підноситься хліб-сіль, над польовим станом вивішують на їхню честь таборові прапори. В „Радянській Україні" за 3 липня на першій сторінці вміщено велику відбитку „морального стимулювання". Агроном колгоспу, у вишитій сорочці, підносить хліб-сіль на рушникові комбайнерові, керівникові бригади, яка вибирається на збирання хліба. Подібне в „Правді" за 12 липня. Дві дівчини, в українських національних строях, квітами закосичені, підносять хліб-сіль комбайнерові „за успіх в змаганні" на полі, біля зупиненого комбайна.

Показовими урочистостями партія намагається долати колгоспну нехіть, манить ними людей до праці. Вшановані хлібом-сіллю комбайнери-змагуни в звідомленнях преси досягають нечуваних рекордових осягів: намолочують по 50 і більше центнерів з одного гектара, а на обмолочуванні валків скошеного раніше хліба намолочують 60 тонн за день. Астрономічні цифри! Папір витримав, а в кінці року після статистичної обробки цифрових показників, урочисто, на прославлення 60-ліття Жовтня, затверджуючи обговорену „всенародну" конституцію, урочисто проголосять рекордовий урожай ювілейного року.

Такий вигляд зокола, на показ колективізованого села з його знатними механізаторами, зародки нової еліти хліборобської, яку намагаються витворити під агітпропівську музику в бомбастиці урядових показух.

Зовсім інше воно в глибині, в гущі селянській. За нього говорить український письменник Г. Снєгірьов у відкритому листі до уряду, відмовляючись від союзного совєтського громадянства. Як почалось „всенародне" обговорення проєкту брежнєвської конституції, він кинув урядові совєтський пашпорт, а в листі написав: „Я не хочу більше залишатись громадянином держави, яка знищила еліту мого українського народу, кращу частину селянства і інтеліґенції, спотворила і перекрутила наше історичне минуле, зневажила нашу сучасність... Я не хочу бути громадянином держави, яка протягом 60-ти років так господарила, що сьогодні в основному законі мусить говорити про розведення худоби й птиці в присадибних господарствах. Ви їм дали один відсоток, а 99 від. колгоспам і радгоспам. І цей один відсоток дає державі одну третину прохарчування. А як ви обкрадали цього нещасного громадянина з того одного відсотка! Ви в нього конфіскували корови, наклали податок на кожну курку, на кожну яблуню, на кожний кущ суниць. Сьогодні ви зрозуміли, що колгоспи й радгоспи — ...ці монументи на славу гнилої ідеології, зроблені з гною, не зможуть прогодувати країну!"

###
#

Присадибні ділянки — постійний об'єкт дискусій на сторінках імперської преси. Уряд не знає на яку стати. Продукція з них рятує його, постачаючи 1/3 в харчовий баланс країни. Але завдяки присадибним ділянкам уряд неспроможний здійснити повну контролю над сколективізованим селом. Розмір присадибної ділянки селянина-колгоспника, дозволений урядом, виносить 0,25 гектара, біля 0,5 акра. В приміських поселеннях ЗСА пересічний розмір двору навколо будинку більший, а в околицях Нюйоркської округи не дозволено будувати хати не площі меншій, як один, а то й два акри. А ті залишки безконтрольности на ділянках колгоспників непокоять імперський ханат. Боячись неконтрольованої ініціятиви селянства на клаптиках землі навколо хати, володарі совєтського царства вбачають, що вони сприяють розвиткові приватновласницьких звичок і відтягають робочу силу з механізованого господарства, гальмують його розвиток.

[Продовження буде]

Богдан Осадчук

ЛЕОНІД ПЛЮЩ, КАРНАВАЛ КУЛЬТУРИ І ДРАМА АКТОРКИ У МЮНХЕНІ

У середу 20-го липня Дім Української Науки, де міститься УВУ, був битком набитий. Ще ніколи авля Українського Вільного Університету, де проходив тоді літній семестр з молодим і не зовсім молодим народом із усіх кінців світу нашої діяспори, не була так переповнена. Люди мали собі не сиділи на головах. Причиною тієї несподіваної гущі був відчит Леоніда Плюща. Тим разом не про політику і не про рух дисидентів в Україні, але про літературу, а саме, про трьох наших поетів із різних епох та районів: раннього Тичину, Антонича і Калинця.

Публіка прийняла Плюща дуже сердечно, а сеньйор УВУ професор Кульчицький, господар дому, ректор Янів і кермуючий дискусією декан Кордюк, дали всьому вечорові відповідні рамки. Та не те була головним, а лише велика несподіванка, яку всім присутнім справив рідкий на мюнхенському українському ґрунті доповідач. Бо Плющ виявився тонким знавцем і субтельним інтерпретаром поезії трьох наших майстрів. Усіх трьох він підтягнув під один і той самий знаменник „віталізму". Але справа не у символах чи наукових термінах, тільки в інтелектуальній спроможності, в елеґантності вислову, без ніяких відхилів у дешевий патос чи грубу тенденційність. Дай Боже, щоби на УВУ частіше відбувались вечори на такому рівні, а також, щоби прислухувались і нові вихідці з України, як через припадок сталося у цю нещоденну українську мюнхенську середу. Липневий карнавал на „Пяцца ді Монако"

Сьогодні субота у половині липня. На мюнхенській пішоходній зоні, яку чужинці з півдня називають симпатично „П'яцца ді Моннако", кипить, бурлиться літній карнавал. Від рондля Площі Карла, популярного „Штахуса", де якраз на третьому поверсі засідають з закоченими від сонця і дискусії рукавами сорочок, тузи українського демократичного руху, уздовж цілої колись непривітної, запханої і брудної Кауфінґер-Штрассе аж до Марієн-Пляц з пишним ратушем гудуть пісні, грають джазові оркестри, виступають професійні і аматорські театри. Аж мюнхенські бородаті кльошари, що мочать ноги у штахуській фонтанні, протирають невиспані очі і з дива не можуть вийти. Бо ж до „Октобер-Фест" ще добрий гак часу і, зрештою, звісно усім не тільки любителям пива, що це найбільше баварське свято, міре не числом випитих літрових порцій національного трунку і з'їджених свинячих печень та ковбас, відбувається не тут, але приписано споковічним звичаєм і законом на Терезійських Ліках, „ауф ден ві'зн". Та і до свавільного „фашінгу" часоньку ще осталось до схочу...

Так щож діється у цю пахучу липнем, французькими парфумами, якими стали зливатись не тільки розбагачені міщанки, але й звичайнісенькі продавачки з магазинів на „Пяцца ді Монако", не кажучи про тих з шикарної Брієннер — вулиці, і потом недомитих трампів-туристів, позолочену сонцем мюнхенську суботу? Це цьогорічний фестиваль культури і мистецтва, тим разом — так сказати б на двох поверхах. На вищому знамениті прем'єри і ґастролі з театральним, оперним, балетним і концертним змістом. Грають і співають передові сили Мюнхену і Німеччини, танцюють дівчата і хлопці з Нюйоркського балету, що тепер на европейському турне, грають оркестри зі Східньої Европи і співають чеські хори. А на нижчому поверсі, на „пішоходній зоні", виступають кабарети, б'ють африканці у бубни, підскакують акробати, ріже військові марші музика мюнхенського ґарнізону. Тут джаз, а там пантоміма, тут шансони, а там середньовічна епопея. І аж Пречиста Діва, що стоїть напроти ратуші, відвернула дискретно голову.

Процес про кохання і убивство

Але у цьому Мюнхені все крутиться, як на каруселі. Не даром кажуть і німці з півночі і чужинці з різних сторін, що це найприємніше місце в Европі. Але те, що відбувається тепер перед місцевим судом, це не приємність, а жорстока драма. Судять 46-літню німецьку театральну і фільмову артистку Інґрід ван Берґен, що у приступі заздрости трьома пострілами з револьвера вбила на 13 літ молодшого, невірного любовника. Цокають на процесі фільмові і телевізійні камери, прислухуються молоді і старші віком жінки, а убивниця з любови розказує про те, як погані чоловіки змарнували її життя. Модерна трагедія чи звичайна шміра, як у старих, дешевих циганських романсах, що їх колись співали наші прабабки? Хто його знає. Але сяк чи так, Мюнхен має процес на міру справи, якого колись у „старому краю" був процес Горґонової...

В. Боровський

СПРАВА ФІЛЬМУ ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ

Недавно фільмове підприємство „Ворлд Вайд Пикчер" у ЗСА, яке співпрацює близько з Євангелізаційним Товариством Б. Ґрагама, виготовило фільм „Гайдінг Плейс" — „Місце переховування", в якому представлено долю жидів, що їх винищував гітлерівський режим і як одна голляндська родина Корі старалася їх переховувати. Ціль виготовлення цього фільму — показати світові, куди ведуть безбожні тоталітарні режими людство. Ціль ця дуже шляхетна і добре, що цим фільмом пригадано людству нацистичні злочини над европейськими жидами, але цей фільм наводить також кожну людину, що ще не стратила почуття людяности, на питання: а чому ж досі нікому в світі не прийшло на думку випродукувати фільм з першого, штучно створеного кремлівськими ватажками, голоду в роках 1932-33 в Україні? Це ж, власне, були ці новітні тирани, що перші почали в 20-му столітті винищування цілих народів і взагалі невинних людей, а гітлерівці тільки продовжували цю їхню практику.

Мавши на увазі цю страшну трагедію українського народу, провід Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці рішив звернутися до згаданого фільмового підприємства зі запитом, чи воно не погодилося б виготовити фільм, який представляв би трагедію цього голоду в Україні, про який одверто і голосно заговорив був М. Хрущов, а тепер далі говорить Олександер Солженіцин, хоч його промовчував кремлівський комуністичний провід за часів Сталіна, який започаткував цей морд українського народу. В нашому запиті ми піддавали думку, що цей фільм можна би зробити на підставі повісти Василя Барки: „Жовтий Князь", яка дотепер найкраще представляє ці страшні роки. Правда, цієї книжки, на жаль, ще нема в англійському перекладі.

На наш запит ми отримали відповідь від президента цього Фільмового Підприємства — п. В. Г. Бравна, який між іншим пише:

„Я ціню Вашу думку зробити документальний фільм, який представляв би терпіння і голод українців. Однак я певний, що не буде можливим знайти матеріял, де були б сфільмовані сцени з цих терпінь, а через це було б тяжко задокументувати ті події, щоб вони дійсно були представлені як автентичні...

Наше Підприємство правдоподібно не зможе взятися за цю справу вже тепер. Мимо цього, я позволив собі передати Вашого листа до двох спеціялістів, які мають багато досвіду в цій ділянці і дуже зацікавлені християнською справою...

При цьому хочу згадати, що моя секретарка недавно відвідала Україну і привезла багато гарних споминів з цієї Республіки, а головно про людей, з якими вона там зустрічалася".

Фільм „Місце Переховування" також не міг мати оригінальних фільмових записів з тодішнього життя родини Корі. Це все треба було відтворити. Це саме треба було б і в цьому випадку зробити, бо матеріялів писаних очевидцями про цей голод не бракує. Тільки новітня наша еміґрація видала про цей голод два томи матеріялів англійською мовою п.з.: „Біла книжка про чорні діла Кремля", повість В. Барки напевно написана на підставі фактів тодішньої дійсности і в їх правдивості не можна сумніватись.

Головна Управа УЄО в ПА піддає тут тільки суґестію в цій справі, але вона сама немає ані персоналу, ані засобів, щоб доглянути виконання цього задуму. Вона тільки кидає в світ ідею. Коли б дійсно виявилося, що фільм може бути випродукований, тоді треба було б створити якийсь Український Громадський Комітет, переважно з українських церковних, гуманітарних, наукових, культурних і загально громадських наших організацій, а передусім з наших людей, які є спеціялістами у фільмовій ділянці, який міг би виконувати дорадчі і допомогові функції у виготовленні цього фільму.

Нашою порадою є, щоб наш український загал і організації підтримали цю ініціятиву, висилаючи якнайбільш масово листи заохочення і конкретні обіцянки можливої допомоги в цій справі на адресу:

Mr. William F. Brown
World Wide Pictures
2520 W. Olive
Burbank, Calif. 91505

Радиться також копії своїх листів у цій справі висилати на адресу д-ра Б. Ґрагама:

Dr. Billy Graham
Montreat, N.C. 28757

Ганна Черінь

НАРЕШТІ!

(1)

В моїх руках — щойно видана нова, четверта збірка поезій Ліни Костенко „Над берегами вічної ріки" (Київ, „Радянський письменник", 1977, 157 ст., тираж 3,000 примірників).

В той час, як протеговані урядом „офіційні" поети Коротич, Драч, Павличко, з подивуґідною реґулярністю, майструють щорічні книжки, та, що їх породила — мати всіх шестидесятників в-понад 15 літ, чекала на оприлюднення свого нового твору. Звичайно, сотка з чимсь поезій — це не все, що за цей час написала поетеса, і тим більше — не все, що вона могла б написати. Автор, коли його не друкують, усамітнюють, ізолюють від читачів, втрачає надхнення і пише мало.

Книжка без передмови, навіть без коротких даних про автора, ба навіть без списка попередніх творів. Так наче якась випадкова початківка.

Але, на втіху шанувальникам Ліни Костенко, поміщено її, мабуть, сучасне фото — те саме сумне вродливе обличчя, тільки трохи старше.

Мабуть, ця збірка швидко розійдеться, а може й небагато примірників продістанеться у вільний світ. Тож треба поділитися враженням із менш щасливими від мене, що тієї книжки не читали. Професійно кажучи, годиться написати рецензію.

Від так званих „професійних" рецензій мене морська хвороба нападає. Вони в нас здебільшого стандартні, штамповані, що після них часто й не хочеться читати твір — хібащо бути оптимістом і сподіватися, що книжка всеж не така нудна, як та рецензія. Хоч у нас критиків не так багато, а як вони й є, то все „сімейні" та „свояцькі", а все ж вони, а за ними й письменники розлагольствують, що рецензії мусять бути „фахові" та об'єктивні. Ну що ж, об'єктивним може бути лиш об'єктив фотокамери, та й то ні, бо ж хтось його під певним кутом наставляє й може зробити довгоносого кирпатим. Хто, справді, може довести, що він — об'єктивний рецензент? Я думаю, що краще чесно признати суб'єктивність, і тоді стане очевидним, що інші люди думають по-своєму й з оцінкою рецензента можуть не погодитись. Ну, а фаховість чи хоч би фах... Панове критики, де ваші дипломи?! Ви часом кажете, що поети не надаються на рецензентів, хочби з причин професійної заздрости. Але така заздрість може бути й у критиків. Багато з них, наприклад, Юрій Шерех, починали з поезії. Краще писати рецензії свідомо-суб'єктивні, цебто — зі своєї точки зору (а як же можна інакше?), але натомість сторонитись від кумівства й свояцтва — мовляв, сьогодні я про тебе, а завтра ти про мене. Це багато гірше від суб'єктивности.

Нехай оце писання буде не рецензією, а просто виявом моєї нестримної радости, що нарешті народилися на світ нові, чудові, свіжі вірші майстра; що ломикамінь пробився крізь мури й заборони. Візьмеш у руки вірші Драча й Коротича — обов'язково слава Ленінові, партії „старшому братові". Помітно, що для кількости, щоб „виконати щорічний плян заробітків, приноситься в жертву якість, повторюються теми й образи, багато пишеться на замовлення або „на злобу дня". Критики совєтські цього не добачать, вони хвалять Драча й Коротича, бо це вже перевірені вірні підсовєтські писаки, які, коли їх на еміґрації ґанять за льокайство, відразу відгавкуються римованою лайкою. Але не про них тут мова. Тільки тому їх згадано, щоб підкреслити ґротескну неспівмірність видавництва протеґованих і непротеґованих авторів. Проте, ця кривда чойно балансується увагою й повагою читачів.

Назва збірки, наголовок, від руки написаний Ліною, — алегорія. Вічна ріка — Дніпро — символ невмирущности України. Україні присвячене кожне слово, кожна думка, навіть в любовних віршах — а в цім жанрі Ліна Костенко страшно сильна!

Я збірку читала двічі. Перший раз — щоб натішитись і насолодитись, а другий — щоб плями на сонці побачити. Їх трохи є; небагато, але зате скільки сонця: і теплого, лагідного, і такого, що палить пристрастю й гнівом.

Колись віршем уважався такий твір, що має ритм, рими й образи. Тепер ритм і рима, на думку багатьох поетів та читачів, не обов'язкові. Виходить, що єдиним, останнім мірилом поезії лишаються образи. А що таке образи, щоб не говорити довго й нудно? Образи — це малювання словами так, щоб уява читача чи слухача сприйняла думки й ідеї автора. Звичайно, до одного одраз дійде, до іншого тільки наблизиться, а багатьом і не блисне. Та й не всі те саме побачать, — і це закономірно. Автор пише одне, а читачі вбачають інше. Чим кращий образ, тим більше читачів його сприймають у площині авторового мислення. Але майстерність, тонке відчуття автора, такого, як Ліна Костенко, вимагають уважного й культурного читача. Ліна Костенко змагається за досконалість, проте боїться її досягти, бо після кульмінації настає спад. Тому поетеса перебуває в стані вічного шукання, мов альпініст, атакує ще недосягнені вершини.

„Понамерзали брови у дерев..." — читаємо в одному вірші. Чи не занадто? Які в дерев брови? Але поставімо цей образ у контекст:

Ідуть у білих каптурах дерева.
Понамерзали брови у дерев.
Тепер немає сумніву, що у дерев є брови.

Читаємо далі, з образа в образ..., „Хмари, переґущені дощем". І слово нове — „переґущені", — та ще й асонанси такі дощові. „Десь виє вовк по нотах божевілля" — уявляєте? „Заклацав холод іклами бурульок"...І от в таких обставинах дзвонить телефон: далека віддаль, може й сотні кілометрів..., „А я тулю твій голос до щоки". Вірно вгадано? Це ж вона не тільки про себе, а й про вас, а може якраз зовсім не про себе, а тільки про вас. Читач навіть собі не уявляє, скільки того авторського „Я" належить іншим, всім!

Франц Кафка ніколи не бував у Америці, а написав твір „Америка", де в деталях зображував незнаний йому континент (тоді не було ж навіть телевізора, щоб почерпати вражінь). І Ліна Костенко ніколи не була в Америці, але вимальовує такі, надиво вірні, американські пейзажі:

Нью-Йоркські вечори рояться, наче оси,
Над трупами річок, запалих під мости.

А ось чудовий український степовий пейзаж:

Скирти сердиті, як зубробізони...

Але, на жаль, наступні рядки обляпали цей гарний малюнок:

Взяли на роги усі резони.

(От уже знайдено одну пляму на сонці).

Поетеса кропітливо, як Ґертруда Стайн, добирає слова. „Міґрень душі", „Острішшя брів", „Такі тотальні пні", і навіть дивотвори типу „Теперуженевчас" (не має точного значення, але передає стан любовного збентеження). А як вам подобається таке: „Жінка твоя, але я твоїша"?!

Іноді Лінина гра слів на межі з штукарством:

Нарвані квіти мої у нірвані (ст. 144)

або „Скелі голі, як Голіафи" (а хіба Голіят був голий?!).

Говорячи про лексику Ліни Костенко, треба завважити, що в неї, як і в інших сучасних підсовєтських поетів (та і в інших народів) багато „технології". Іван Драч, наприклад, вживає у вірші слово „перфокарта" (попробуйте вимовити. та ще в вірші!). Якщо не впізнали, це — **perforated card.**

Себе самого Драч називає „чаплею урбанізації"! Молода закарпатська поетеса Марія Влад пише, що гори чинять „учені аналізи", а серця в неї подібні до катапульт. Не відстає й Ліна від проґресу. Весна в неї їде на велосипеді. На ст. 116 читаємо „Величина постійна, як параметр" (вірно, але непоетично), є там і „міражі", „сурогати". „дифузії", „туман, туман, нейлонові плащі" і навіть — Are you ready? — „Стриптизи осени"! (Знову пляма на сонці).

Поетеса вживає чудові народні вирази, відроджуючи в нашій мові несправедливо позабуте: „Аби ж то й околошилося на тім", або: „непродощимий плащ", „бруківка", вживає західньоукраїнське „заздра" в значенні східньоукраїнського „ревнива", навіть нелітературне „жога" (спрага) і „соша" (шосе). Одного слова — „довжик" — я не могла знайти в словниках, тільки натрапила на „довжикові ягоди"; „падолист" (знову благодійний вплив Галичини). Загадкою для мене лишається „черкуски"...

[Продовження буде]

Хор „Молода Думка" і Школа Українознавства вшановують матерів

„Вчителька—Матір Року", Олександра Дяченко-Кочман, директорка Школи Українознавства

У неділю, 8-го травня ц. р., парафія собору св. Володимира в Чікаго вшанувала українських матерів. У соборі після Святої Літургії, відправлено Молебень у зв'язку з місяцем СКВУ за матерів та потітв'язнів Совєтського Союзу, які домагаються свободи та людських прав.

Після Богослужень у парафіяльній залі відбувся святочний обід на пошану матерів, на якому обрано Матір'ю року Анну Мішалову, а Батьком року — Федора Скорина.

День Матері звеличено концертовою програмою дітей Школи Українознавства при соборі та співом хору „Молода Думка", централя якого є в Ню Йорку. „Христос Воскрес! Христос Воскрес!" — залунав голос семилітньої дівчинки. „Христос Воскрес і тут, і там на Україні..." Цими словами Мотя Пошиваник відкрила концертову програму і далі заповідала виступи. Наталя Бандура прочитала своє власне слово про матір, яке кінчалося „Ми сьогодні вітаємо всіх матерів і бажаємо, щоб вони були завжди з нами-дітьми щасливі!".

Дана Мантер на фортепіяні заграла два уривки клясичних творів. Наталя Субота продеклямувала вірш „Три матері". Павло Пошиваник виконав на акордеоні в'язанку веселих українських пісень та варіянти на мелодію „Їхав козак за Дунай".

Надзвичайно мила картина притягнула очі глядачів, коли на сцену вийшли члени хору „Молода Думка". Сорок українських дітей у стилізованих вишитих одягах. Ці діти не лише гарно виглядали, але також під дисциплінованою й досвідченою рукою диригента Христини Рушицької, добре співали під акомпаньямент Орисі Покорної.

На тлі хору виступали з деклямаціями: Іван Котенко з віршем Катерини Перелісної „Мамина сила" і Таня Островська, що сказала вірш Іванни Савицької про любов до матусі.

Праці філії хору „Молода Думка" розпочалася у грудні 1976 р., а дебютував хор уже в березні 1977 р. з великим успіхом, на всегромадському святі в честь Тараса Шевченка.

Хоча багато дбайливих батьків працювало й помагало, але ідею й організування цього дитячого хору зокрема завдячується Галині Грушецькій, учительці Школи Українознавства при соборі. Такими словами о. настоятель Федір Білецький виявив признання організаторам дитячого хору.

Всі більші парафії в Чікаго, як і організації молоді-ОДУМ, Пласт, СУМА — мають якісь мистецькі гуртки. У православному соборі дотепер таких не було. Тому зорганізування філії хору „Молода Думка" при соборі св. Володимира було конечне. Участь у мистецькій одиниці — це приємне для дитини доповнення українського виховання. Це їм дає більшу можливість залишитися при українській громаді та українській церкві.

На цьому святі Орися Завертайло прочитала слово вдячности від матуристів своєї кляси. Спільно з Батьківським комітетом і вчителями, матуристи вибрали „Вчительку-матір року", директора школи Олександру Кочман, якій вручили квіти і дарунок.

На кінець гарної програми на честь матері, хор Школи Українознавства при соборі, під енергійним керівництвом Оксани Ференц бадьоро проспівав чудову пісню „Вишневий цвіт", яку присвятили всім матерям.

Дай Боже, щоб і надалі ці згуртовані діти при школі та „Молодій Думці" приносили радість своїм любимим матерям.

Олексій Пошиваник

На фестивалі Фолкьльорами у Вінніпезі буде павільйон „Гуцульщина"

Вінніпег (Леся Саведчук) — Цього року українська громада Вінніпегу знов організує дуже популярний минулими роками павільйон під час фестивалю Фолкьльорама, який відбудеться від 14-го до 20-го серпня. Цим разом є одна дуже важлива зміна — павільйон буде в новому приміщенні, а саме в школі Вест Килдонен Коліджет при 800 вул. Салтер на північ від вул. Джеферсон.

Тема цьогорічного павільйону — Гуцульщина. Павільйон буде прикрашений малюнками, взорами та фотографіями, які представлятимуть життя на Гуцульщині та гуцульську культуру. Багато з виставок також будуть мати гуцульську тематику, як наприклад виставки з двох українських музеїв в Західній Канаді — Союзу Українок Канади в Саскатуні та Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпезі. Також будуть виставки традиційно-обрядового печива, вишивки, різьби, мистецтва, тканини, церковних риз, висвітлення фільмів та виставка з навчально-освітньою тематикою. Діти шкільного віку з цілого Вінніпегу братимуть участь в виставці мистецьких праць.

В програму павільйону входять різні цікаві виступи молодих талантів — танцювальних та музичних груп не тільки з Вінніпегу, але й з-поза міста. Як і щороку, буде відкрита крамничка, де продаватимуть різні пам'ятки та, як і завжди, все можна підкріпитися українськими стравами, приготовленими членкинями жіночих організацій. Пластова кафейка традиційно угощатиме солодким і кавою.

Гостей вітатиме краля павільйону Маруся Ящик, кандидатка організацій СУМ, яку вибрано на равті 12-го червня. Мейором павільйону є Орест Лазарук. Офіційне відкриття для запрошених гостей відбудеться в неділю, 14-го серпня о год. 2-ій п. пол. з участю американського консула Джона Гадсона. Павільйон буде відкритий від год. 5-ої до 12-ої кожного вечора під час тижня Фолкьльорами — 14-го до 29—го серпня. Пашпорти, які є вступом до всіх павільйонів, можна набути в деяких організаціях та в усіх церквах за 3 доляри, як також в бюрі Фолкьльорами та від організаторів павільйону. Під час Фолкьльорами пашпорти також продаватимуть в самому павільйоні в новому приміщенні в школі Вест Килдонен Коледжет при 800 вул. Салтер.

Нові видання Українського Історичного Товариства

(П. С. УІТ) — Крім „Українського Історика" єдиного історичного журналу поза межами України, в останньому часі УІТ видало декілька публікацій, що їх рекомендується дослідникам і любителям української історії.

Остання праця проф. Ярослава Пастернака.

Недавно вийшла з друку остання монографія найвидатнішого українського археолога Ярослава Пастернака „Ранні слов'яни в історичних, археологічних та лінгвістичних дослідженнях" за ред. д-ра Марка Антоновича (ціна 6 дол.) Праця складається з трьох основних розділів: 1. Правітчина слов'ян. 3. Найраніші відомості про слов'ян і 3. Археологічні перспективи. В додатках до монографії знаходимо статтю Любомира Винара „Біографічні і бібліографічні матеріяли Я. Пастернака", а також такі автобіографічні матеріяли Ярослава Пастернака: „Мій життєпис" „Мої розкопи", і „Моя бібліографія". Резюме англійською і німецькою мовами, індекс імен та географічних назв заключує це важливе видання. Праця появилася в серії УІТ „Історичні монографії" ч. 3 і, як том 189 Записок НТШ — Праці Історично Філософічної Секції НТШ.

Перша історія ЦЕСУС-у

У серії УІТ „Історичні монографії" ч. 4, щойно вийшла чергова праця д-ра Марка Антоновича „Нарис історії Центрального Союзу Українського Студентства (1921—1945)", ціна 3 дол. Нарис Історії ЦЕСУС-у писаний на основі багатьох історичних джерел і літератури і є першою обширною студією діяльности централі українського студентства. Окремі розділи присвячені такій тематиці: 1. „Заснування ЦЕСУС-у й перший етап праці" (1922—1924), „Характеристика праці ЦЕСУС-у за перший період" (1922—1924), „Період розгорненої праці ЦЕСУС-у в Празі (1924—1934), „Віденський період" (1934—1939), „Період війни" (1939—1945). В додатках знаходимо список важливих з'їздів ЦЕСУС-у, список президентів студентської централі та інші матеріяли. Необхідне видання для дослідників найновішого періоду української історії.

Монографія про Олександра Лашкевича

Недавно появилася обширна історична студія д-ра Дмитра Оглоблина присвячена видатному громадському і культурному діячеві другої половини XIX ст. „Олександер Степанович Лашкевич (1842—1889). Редактор-видавець „Киевской Старины" (ціна 2.50 дол.). Монографія складається із наступних розділів: 1. Рід Лашкевичів. 2. Життя і діяльність О. С. Лашкевича. 3. Науково-літературна праця О. С. Лашкевича і список джерел та літератури. Показник імен завершує це цінне дослідження. Праця базована на неопублікованих архівних матеріялах і численній історичній літературі.

Інші видання УІТ

Окремими відбитками появилися праці д-ра Василя Маркуся „Стан суспільно-політичних наук та дослідів в УРСР, 1954—1964", (ціна $1.50) і д-ра Ярослава Падоха „Микола Чубатий (1889 –1975)", ціна $1.50. Передплата на „Український Історик" виносить $15.00. Проситься українські установи і громадянство замовляти видання УІТ і складати пожертви на Видавничий Фонд УІТ (пожертви можна відтягати із федерального податку в ЗСА). Замовлення і пожертви треба надсилати поштовим або банковим переказом на адресу:

Ukrainian Historical
Association, Inc.
Kent, Ohio, 44240

Йдемо на сніжний трон орлів...

(У 30-ті роковини трагічної смерти бл. п. Андрія Гарасевича)

Того дня блакить неба була сильнішою чим звичайно і сонце горіло, мов розпаленим оловом так, що віддихати було важко. Зневев'я над табором розляглася на узбіччях альпійських гір проникливий гудок сирени, який сповіщав щось незвичайне. Тож на безлюдних вулицях і стежках табору „Орлик" появились цікаві: „Що сталось?" „Випадок!" — „Людина впала зі стіни гори Вацман і вбилася". „З табору?" — „З табору". — Молодий чоловік, лежить у стіп гори. А відтак, це Андрій Гарасевич, що з батьками, за табором, на Запоріжжі.

# # #

Йдучи з матір'ю таборовою дорогою стрічаємо Андрія Гарасевича. Високий статний мужчина з правильними чертами лиця, з синіми очима та темно білявою чуприною, він говорить: „Так, пані добродійко, знову в гори. Там тиша і настрій, там мені добре, — гори це мої друзі!"

Вважайте, пане Андрію, — говорить мати: з німецькими горами немає жартів. Альпи,це не наші Карпати! Пан Андрій розказує які незвичайні переживання дає альпіністика, як цікаво для нього, поета, спинатися на стрімку стіну, де над головою небо, де кружляють орли, а внизу — пропасть. А як часом з гори прокотиться побіч нього камінчик, а по хвилі ціла лявіна, — як тоді дрижить земля...як сильні тоді треба мати нерви...І пан Андрій говорить:

„Струмки жолоблять
жолоби і піняться в скалі,
Ідемо з царства голубів
на сніжний трон орлів,
Що висить над безоднею, де вітер мов мечі...
Біжать, біжать холодною стіною з височінь
Хребти, хребти зазублені нездолані людьми..."

Звичайно, питають мене, чого я шукаю в горах. Чого шукати на верхах гір? Божеської краси природи, величної перспективи, що її дає височінь, крилатої думки, що родиться там...де сніжний трон орлів. А може це химера, говорять. „Ні, не химера", — говорить пан Андрій, а потреба душі, це щось таємного, містичного наказує йому йти в ті скелисті гори...І він іде...

„Гори, — говорить мати, — мають дивний флюід, наче магнетизм. Погляньте, там на сході червоніють охрою, наче обламані грані мармору. Це — Унтерберг, скелиста гора, в якій хоронився перед ворогом Фридрих Барбаросса. Чи думала я, перебуваючи в таборі виселенців в Гредігу біля Зальцбурга, що сьогодні буду в таборі „Орлик" по той бік Унтерсбергу. А з того часу минуло три десятки років. Були ви на Цугшпіце? Пригадуєте, яка несамовита велична там панорама? — Ну а гляньте на цю гору, що то на її шпилі була резиденція новочасного Атиллі, бича божого, — Гітлера. — Чи вигляд тієї гори не нагадує вам, щось драпіжне, жорстоке? Вважайте, пане Андрію, — прощаючись говорить мати.

А я подумав, що кожний альпіністичний подвиг Андрія переживають тремтячим серцем його батьки, він же у них одинак.

# # #

Так, у стіп гори лежало бездушне тіло Андрія Гарасевича. Альпініста, пластуна, поета, того, що говорив:

„Та ми мети не згубимо,
розітнемо грудьми
Заливні сонця повені повітря й тумани,
Вершок цей непокорений покориться ногам,
Як плечі спраглі холоду спічнуть на ледівцях,
Як небо — щире золото зорітиме в очах..."

Ярослав Гриневич

Концерт торонтонської піяністки Зені Кушпети

Під проєктом КУК в Торонто, відбувся концерт нашої молодої піяністки Зені Кушпети, в п'ятницю, 15-го квітня ц. р. у Ст. Льоренс Голл.

Отримавши диплом з Торонтонської Музичної Консерваторії, Зеня брала курси в Антова Куерті в Бенфі. В 1975 р. закінчила з відзначенням студії на Музичному Факультеті університету в Торонто, де вчив її Клифорд Пул. за найвищі осяги отримала стипендію ім. В. О. Форсита на дальші студії. Відтак, виїхала до Балтімору, ЗСА, де студіює у Музичній Школі „Пібоді", як учениця Ліона Фляйшера. В останньому часі вже вдруге була нагороджена стипендією канадського уряду „Кенада Кавнсил", як рівнож отримала ступінь „Тічінг Фелловшип" в Музичній Школі „Пібоді". Крім концертів у Канаді і ЗСА, вона виступала як солістка зі симфонічними оркестрами та грала речиталі на радіо CBS і CJRT.

Програма концерту була зложена майстерно і цікаво, а сама поява молодої піяністки в голубо-синій сукні — чарівна! Зеня почала свій концерт Балядою Г-моль Шопена, яку відіграла бравурно, зі своєрідною інтерпретацією, може трохи заскоро. Це однак зрозуміле — молодість, темперамент!

Токата Фіяли — це твір наскрізь модерний. Зеня інтерпретувала його так майстерно, що токата прозвучала, як прекрасна музична мережа. В „Імпровізації" Барвінського піяністка виявила всю ніжність її мистецької душі. Я, слухаючи, пригадала собі особу Барвінського, як свого колишнього професора. На хвилину мені здавалось, що він сам говорить до Зені та дає вказівки, як цю річ виконувати: ліва рука з м'якістю і пливучим рухом виконує арпежія „так, як вітер колише травами" (це його слова), а права видвигає чудову мелодійну лінію, посилюючи, то знову стишуючи і сходячи до прекрасного пініссімо. Він також говорив мені: „пам'ятай, що музика — це поезія в тонах". Зеня зуміла передати цю поезію в чарівний спосіб. Удар у неї оксамитовий, легкий, ні одного різкого тобну.

Далі слідував один із найтяжчих фортепіянових творів Бетговена: Соната „Апасіоната" Ф-моль. Першу частину Зеня грала з великою драматичною експресією, підкреслюючи т. зв. Шікзаль-мотив — улюблений мотив Бетговена, на якому побудована його 5-та Симфонія і який він знову повторює у своїй Сонаті. У нашої піяніс[тки] велике зрозуміння бетговенського стилю, зокрема у „сфорцандах", це нагле, заакцентоване форте, зі стишуванням. І тут вона виявляє надзвичайне почуття ритму, фразування і небуденну техніку.

Зеня Кушпета

Другу частину „Андатне кон мото" Зеня грала майже з молитовною повагою, видвигаючи прекрасну мелодійну лінію, яка при кінці сходить до бурхливого „Алегро". В останній частині Зеня задемонструвала всю красу своєї техніки з фінезійною чіткістю поодиноких тонів, сходячи до кінцевого „Престо", яке, своєю ритмічною побудовою й мелодикою нагадує український танок з приспішенням темпа, аж до бравурного кінця. В цьому творі, як і в попередніх, Зеня виявила свій незвичайний талант, відчуття та високий мистецький рівень інтерпретації. Добірна музикальна публіка, яка виповнила вщерть залю, виявила своє захоплення невгаваючими, спонтанними оплесками. Представниці дівочого хору „Веснівка", Зеня була акомпаньяторкою через 10 років, та пластунки, вручили їй китиці квітів.

Після перерви Зеня відіграла Сюїту Бартока. Твір модерний із знаменитою музичною побудовою. „Алегро" і „Скерцо" Зеня виконала з вервою і ритмічним акцентуванням, „Состенуто" — з питомим їй відчуттям і вдумливістю.

І накінець — „Карнавал". Це монументальний твір Шумана, який складається з 21 поодиноких віньєт. У ньому композитор змальовує час бузжурности, радости і забав, що починається від Різдвяних свят і триває до великого посту. Гідна подиву інтерпретація з бравурною технікою, зрізничкованою динамікою і легкістю у виконанні поодиноких частин, як напр. „Арлекін", „Вальс", „Попійон" та інші, „Марш Фелестинів" — знову з великою бойовою драматичною експресією, — всі ці частини були виконані зі зрозумінням і романтичним відчуттям твору. Знову оплескам не було кінця. На наддаток Зеня заграла „Варіяції на українську тему" Ліста.

Цим черговим концертом Зеня задемонструвала свої осяги, які відчинять їй „золоті ворота" до блискучої, піяністичної кар'єри.

Катерина Гвоздецька-Сорока

Малярська виставка д-ра І. Калиневича в Роквіллі

П'ятнадцятого травня ц. р. Іларіон Калиневич виставляв свої картини разом з іншими американськими мистцями в Брук Манор Каунтрі Клаб в Роквіллі, Мд.

На підставі цієї виставки, жюрі, яке складалося з 5-ох членів (3 мистці і 2 не-мистці) лід проводом Джиб Крокет, емеритованого ілюстратора „Вашінгтон Пост", рішило прийняти в члени свого товариства „Олней Арт Асошієйшен" нашого мистця І Калиневича.

„Олней Арт Асошієйтен", членом якого став І. Калиневич має свій осідок в Олней, Мд. Товариство об'єднує мистців з околиці, дбає за їхній мистецький розвиток, та уряджує піврічні та річні виставки своїх членів.

Степан Шандор

Пам'яті Стефанії Карапінки

Бл. п. Стефанія Карапінка

Бл. п. Стефанія Карапінка належала до тих осіб, яких любиться, поважається, до яких людина прив'язується з першої зустрічі, з першої розмови, з перших сходин в Союзі Українок.

Особливо я щиро признаюсь,що навіть кожної неділі в церкві на Службі Божій хотіла сидіти близько неї. Своєю милою появою, безпосередністю, високою особистою культурою з'єднала собі любов і пошану цілої громади.

Тож не диво, що велика громада Нюарку-Ірвінгтону і околиці, а особливо членки 228-го Відділу СУА глибоко пережили її відхід у вічність. Величаві похорони, оці маси людей, що віддали їй останню прислугу, зворушливі промови, все це вказувало на те, що прощаємося з великою громадською діячкою.

Щоб дійти до завершення своїх цілей, щоб бути доброю головою у великому 28-му Відділі, щоб вміти дипломатично перевести кожну ідею в діло, треба було перейти тверду життьову школу, яку бл. п. Стефанія Гречак-Карапінка з повним успіхом перейшла.

Ось короткий життєпис. Народилася 2-го червня 1901 р. в Долині на підкарпатті. Закінчила там же гімназію „Рідної Школи", а матуру здала в 1921 р. у Станиславівській гімназії. Переїхала згодом до Львова, щоб студіювати філософію на Українському Тайному Університеті, у професорів: Крип'якевича, Кордуби, Полянського і Студинського. Після ліквідації Українського Тайного Університету продовжувала студії на Карловому університеті в Празі.

Прекрасна Прага, зі своїми старинними церквами, манастирями, замками, досконалою фільгармонією, оперою і театрами захопила молоду студентку і бл. п. Стефанія Гречак повною парою користала з цього слов'янського культурного центру. Вона слухала викладів не тільки на Карловому університеті, але теж на Українському Вільному Університеті. У професорів чехів —історію і географію, а в українських професорів, які мали катедри на Карловому університеті — історію України у Дмитра Дорошенка, а українську мову і літературу в Олександра Колесси. Філософію і педагогіку слухала у професорів Кадкера, Козака і Пшігоди, а на УВУ в академіка Степана Смаль-Стоцького, Івана Мірчука та інших.

Під час студій належала до Академічної Громади. На зборах часто займала голос, і це був все таки здоровий, добре обоснований погляд, що виключав всяку дискусію. Допомагала товаришкам всім, чим могла, за що її любили всі, хто її знав.

Покінчила студії ступенем учителя для середніх шкіл, але повернувшись на рідні землі не дістала посади, бо польська влада мала в той час для української молоді з вищою освітою, тільки відкриті в'язниці.

Одружилася 2-го червня 1931 р. з д-ром Іллею Карапінкою, якого знала ще зі студій у Празі і зажила щасливим родинним життям, та все находила час на працю в Союзі Українок, головно в організаційному апараті.

Друга світова війна, мандрівка з родиною на Захід, врешті приїзд до Америки — все це відбилось на тендітному здоров'ї бл. п. Стефанії Карапінки. Проте,вона ніколи не покидала громадської праці. Часто була в Управі 28-го Відділу, а в часі свого головування заснувала малярські курси, клюб книголюбів і розбудувала суспільну опіку, а головно стипендійний фонд. Вищі студії української молоді лежали їй найбільше на серці, видно любов до науки це вже родинне в сім'ї подружжя Карапінків, бо обоє дітей Юрко і Орися закінчили свої студії докторатами.

Я особисто дуже вдячна бл. п. Стефанії Карапінці, що мала змогу вчитися від неї, як громадсько працювати. Саме за її головства я була імпрезовою референткою 28-го Відділу, і ці часи згадую якнайкраще.

Останні місяці свого життя бл. п. Стефанія Карапінка важко хворіла, а ми союзянки глибоко це переживали і привітами-карточками хотіли роз'яснити голубі очі улюбленої пані.

Коли ж я після концерту у Філядельфії отримала від союзянок китицю жовтих рож, я з найкращими побажаннями передала їх до лікарні для моєї пані голови. І тоді бл. п. Стефанія Карапінка до мене потелефонувала. Її голос звучав ще так здорово, зовсім не змінено. Вона запитувала: „Звідки Ви знали, що жовтий колір мій улюблений колір?". Я зі зворушенням відповіла: „Жовтий колір і жовті рожі я теж найбільше люблю, і хотіла ними зробити Вам хоч маленьку приємність", а вона прощаючись зі мною, наче наказувала: „Кріпіться, пані Таїсо, кріпіться"...

Це була наша остання розмова...18 березня не стало всім нам дорогої бл. п. Стефанії Карапінки між живими...

Таїса Богданська

Андрій Григоренко в Трентоні

В суботу, 18-го червня ц. р. на запрошення Управи Українського Народного Дому завітав до Трентону інж. Андрій Григоренко. Зустріч громадянства з дисидентом А. Григоренком відбулась в приміщеннях УНДому і проводив нею організатор вечора д-р Т. Сендзік. Зустріч попередила прес-конференція з журналістами місцевої американської преси, а зараз наступного дня появилися в обох місцевих часописах обширні статті зі знімками А. Григоренка з поданням його біографії та з інформаціями про рух спротиву в СССР, зокрема в Україні, та про діяльність ініціятивної групи в обороні прав людини в СССР та групи сприяння виконанню Гельсінкських домовлень, яка діє в Києві і в Москві, згадуючи батька А. Григоренка, генерала Петра Григоренка, який є провідним членом тієї групи.

На зустрічі з місцевою громадою А. Григоренко загально поінформував про рух спротиву в СССР і в Україні, та його діяльність, та закликав еміграцію не стояти осторонь процесів і подій, які проходять за залізною завісою, а посилити матеріяльну допомогу дисидентам, політичним в'язням і їхнім родинам в Україні, та дати їм моральну підтримку, популяризуючи рух спротиву. У відповідях А. Григоренко ще доповнював свою доповідь.

Разом з А. Григоренком був Роман Купчинський, член Комітету оборони радянських політичних в'язнів, членом якого є також Андрій Григоренко. На прохання присутніх Роман Купчинський поінформував про перебіг конференції, яка відбулася у Лондоні напередодні відкриття Белградської конференції.

А. Григоренко, як майже всі дисиденти СССР, обстоює право на свобідне життя кожної людини й кожного народу, включно з демократичною Росією й кримськими татарами.

Н. С.

Мистецькі імпрези 3-го Світового Конґресу СФУЖО

Третій Світовий Конґрес СФУЖО скінчився в неділю, 29-го травня ц. р. в Торонто, після тижня руху, напруження, переживань, місяців праці та інтенсивної підготови. Конґрес за нами. Успішний, на велику скалю, гідний майже 30-літньої праці Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

3-ій Світовий Конґрес почався відкриттям виставки руху спротиву в торонтонській публічній бібліотеці міської ратуші — Торонто Сити Голл Паблік Лайбрері, у вівторок, 24-го травня. Присутніх привітала організаторка виставки Люба Пендзей. Виставку відкрила Голова СФУЖО Стефанія Савчук і член Онтерійського Парляменту, Марґарет Кемпбел, в присутності представників міста Ед Неґрича, Джордж Бена, та численно зібраної громади. Марґарет Кемпбел у своїм короткім слові сказала, що вона зворушена, що може брати участь в імпрезі, яка в сьогоднішньому світі показує, що не всюди панує правда і справедливість, і що є люди, які не тільки за правду борються, а ризикують за неї своєю свободою, здоров'ям та життям... Завданням свідомих людей є проте інформувати світ та змагатися спільно до кращого завтра. Представник міста Джордж Бен додав, що на його думку цей рух в Україні не повинен називатися рухом спротиву, а голосом правди. Після відкриття була пресова конференція, якою успішно проводила Христина Ісаїв. На виставці було 35 творів представників українського руху спротиву: Мороза, Симоненка, Чорновола та інших. Подано теж вичерпні інформації про долю авторів та насвітлено проблеми прав людини, та свободи думки і вислову. Фахово підготовлена виставка мала дуже велике пропаґандивне значення.

У середу, 25-го травня відбулося офіційне відкриття дальших двох виставок: Аспекти мистецтва 70-их років і виставка праць мистецького вишивання під проводом Ярослави Турко, спонзорованих групою сеньйорок „Наша Спадщина" при Торонтонській Епархіяльній Управі Ліґи Українських Католицьких Жінок, і мандрівна виставка СФУЖО вишивок Люби Луцької. Виставку відкрила Оксана Соколик, голова Мистецько-імпрезової підкомісії 3-го Світового Конґресу. Підкресливши пов'язання тем двох виставок: збереження старинної нашої культури, та шукання і успіхи в сучаснім мистецтві. Виставки мали цікаві експонати. Від фільмів, які можна було побачити продукції молодих мисткинь, та мистецьких текстилів, до чудових риз для Владики, вишитих церковним гаптом з XVIII століття.

Виставку мистецького вишивання приготувала Ярослава Турко, яка проводить курси вишивання з метою збереження чистоти стилю, мотивів, багатства стібів і своєрідних кольорів. У виставці взяли участь 22 пані. На виставці були також таблиці модерних і старовинних вишивок, зібраних Любою Луцькою, які є тепер власністю СФУЖО. Виставку Аспекти мистецтва 70-их років приготовила Марія Охримович. Ціллю виставки було познайомити українську громаду з пошуками та успіхами наших наймолодших мисткинь у сучасному мистецтві. Участь в образотворчім мистецтві взяли: Ірма Осадча, Христина Сеньків, Лариса Лугова, Марілин Кучер, в скульптурі — Віра Вітер, у фотографії — Ліля Кучма і Аріядна Охримович, у фільмі — Орися Жмуркевич, Аріядна Охримович і Галя Кучмій. Рисунковий фільм — Олена Касіян. У мистецьких творах в текстилі взяли — Христина Котович та Соня Степова. Обидві виставки відбулися в Ґалерії ФОКУС, яку дала для диспозиції СФУЖО д-р Ірина Шумська-Мороз. Обидві виставки були оригінальні і „окопритягаючі".

Одночасно в Інституті св. Володимира відбувалася виставка традиційних уборів голови. Тут були виставлені 22 експонати в двох категоріях: дворянські убори і народні убори: від корони короля, гетьманської шапки та кораблика дворянки до весільних вінків різних земель України. Частина експонатів — це автентичні старовинні убори, частина це репродукції документальних джерел. Головки були дуже естетично розміщені, стіни прикрашені картинами стильових головок мистця Людмили з Монтреалю та знімком акторки Анни Таґаїв в чудовому пов'язанні голови. Виставку приготовила Східня Філія Музею Союзу Українок Канади.

В бібліотеці Українського Національного Об'єднання, Анеля Наконечна і Маруся Бородач приготовили виставку творів українських письменниць. 250 вибраних творів понад 80 авторок, редакторок, перекладачок в ділянці літератури, публіцистики та науки були виложені на виставці, разом зі знімками 10 авторок. Виставка дала перегляд сучасної і минулої творчости, та була оригінально розложена по континентах перебування авторок. Докладна бібліографія була доказом муравлиної праці організаторок.

СФУЖО видало малу брошуру з описом та адресами всіх 5-ох виставок. Брошура була прикрашена символом Конґресу, жіночою головкою із символічним віночком, де поміж квітами вінка вплетено 4 головні мотиви української жінки: материнство, наука, мистецтво і громадська праця. Головку виконала мистець Віра Юрчук, яка знаходилася на всіх програмках, афішах, летючках, і була також видана самостійною карточкою-поштівкою.

Сам Конґрес почав свою працю сесіями в четвер вранці, 26-го травня. На Конґресі були наступні сесії: суспільної опіки, виховна, фінансова, культури, зв'язків, організаційна і сесія молодих жінок. Кожна сесія мала по кілька коротких доповідей, по закінченні яких відбувалися жваві та цікаві дискусії, залежно від тем, та підходу доповідачок.

В четвер о 11:30 ранку, на площі Нейтен Філіпс Сквер перед новим ратушем відбулася успішна маніфестація в обороні переслідуваних і ув'язнених українських жінок в Україні. Місцева англомовна преса писала широко про маніфестацію, подаючи свої коментарі зі знімками.

У четвер о год. 7:30 відбулося святкове відкриття Конґресу в залі Ґренд Болрум готелю Шератон Сентер. Святочний настрій очікування перервали пластуни-барабанщики, які своїм молодечим ритмом тримали крок почесній президії, що входила на залю: Управа СФУЖО, члени Президії і почесні гості. А за ними Прапори. Молитвою „Діво Маріє" (музика Фоменка, слова Славутича), яку заспівав хор „Веснівка" під дириґентурою Квітки Зорич-Кондрацької, відкрито 3-ій Конґрес Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Гарне виконання цього чудового твору викликало молитовний настрій на залі. Голова СФУЖО Стефанія Савчук після короткого слова передала ведення вечора Ярославі Зорич. По відзначенні учасниць Першого Конґресу та привітах, Лариса Ґвоздулич рецитувала поезію „Мати", яку Леся Храплива написала спеціяльно для відкриття Світового Конґресу. Повна глибокого змісту, з візією величавого завтра...

Опісля письменниця Ольга Мак прочитала свій твір „Три Матері", написаний також для відкриття Світового Конґресу. „Три Матері" Ольги Мак — це трагедія мати Ніоби, яка втратила всіх своїх 14 дітей. Це трагедія Матері Божої, якої Син загинув з великою ціллю: спасти людство. Це трагедія Матері Руси-України, мільйони дітей якої гинуть за краще завтра нашої Батьківщини. Словами Бердника: „Воскресни, Мамо! Хай буде так!" закінчено цей есей трагічного материнства. На закінчення мистецької програми хор „Веснівка" виконав гаївки-весняни з гарним хороводом, хореографії Мар'яни Беркович. Вальс своїм стилем до гаївок не дуже підходить. Рухи хороводів ніжні і хор приємно співав. Владика Ізидор Борецький молитвою закінчив святкове відкриття Конґресу.

У п'ятницю, увечері, в університетській залі Конвокейшен Голл, відбувся величавий симфонічний концерт творів українських композиторів. Концерт був одночасно дебютом дириґента Володимира Колесника, недавнього дириґента Київської Опери та Балету. Солістом був найкращий скрипаль-канадець Степан Старик. В програмі були твори Лисенка, Ревуцького, Гомоляки, Фіяли та Калачевського. Грала Гамільтонська філярмонічна оркестра. Концерт був тріюмфом культурної громади Торонто і Конґресу. „Торонто Стар" писав про концерт під заголовком: „Оркестра в найкращих руках!". Концерт заслуговує на самостійну згадку.

В суботу, увечері відбувся Конґресовий бенкет, де присутні привітали новообрану голову СФУЖО, інж. Лідію Бурачинську. Д-р Маруся Бек з Детройту в промові підкреслила важливість ролі жінки в громадській праці і конечність більшої кількости жінок на чільних постах у громадських та професійних установах. Вікторія Масник — сопрано, молода студентка співу, прикрасила бенкет низкою пісень Лесі Українки „Мелодії", муз. Гайдамаки, та „Солов'їним романсом" Кос-Анатольського. Вечером провадила Олександра Ковальська.

В неділю, по обіді, відбулося святкове зикриття 3-го Світового Конґресу з резолюціями та плянами на майбутнє. 70 представниць 20-ох крайових організацій з 11-ох вільних держав і понад 400 гостей присутніх на 3-му Світовому Конґресі спільно засвідчили бажання конструктивної праці для кращого завтра нашого народу. 3-ій Світовий Конґрес зі своїми мистецькими імпрезами був найбільшою культурною подією української громади поза межами України в 1977 році.

Оксана Бризгун-Соколик

З діяльности ЛМКлюбу в Ню Йорку

„Проблема старости і людей старшого віку"

Під таким заголовком д-р Роман Осінчук виголосив 6-го травня ц. р. наукову доповідь в Літературно-Мистецькім Клюбі, а суддя Микола Шпитко давав поради та інформації, як користати з привілеїв державної суспільної опіки чи здобути таку опіку від міських урядів для старших віком громадян.

Після відкриття „Вечора" голова Клюбу д-р Осінчук дав виклад про людський організм і поодинокі його клітини, що в єдності і гармонії доповнюються та працюють з клітинами мозку у пров-віді. Коли лиш одне маленьке звено людського організму не працює як слід і не виконує своєї функції — увесь складний організм не може справно діяти і тоді говориться про недомагання чи хвороби в людей. Завдяки досдідам науковців і новітній медицині, людський вік помітно продовжився, постала нова галузь медичної науки — ґеронтологія, тобто наука про старіння людського організму і весь складний процес, коли вже немає повної синхронізації поодиноких органів людського тіла і наступає дисритмія, незіграна праця клітин і членів людського організму, що доводить до останньої життьової прикрости — смерти. Д-р Осінчук у своїй цінній і дуже цікавій доповіді дав багато лікарських порад для людей у старшому віці, щоб вони могли затримати якнайдовше своє здоров'я, добре самопочуття і мали справді довгу, погідну старість.

З черги суд. Микола Шпитко обговорював усі роди суспільної опіки над старшими людьми і давав поради, як про таку опіку старатися і з неї користати.

Після покінчення програми вечора, голова Клюбу і приявні гості подякували за відомості так потрібні кожній людині.

Крайознавча доповідь про Еспанію з показом прозірок

Літературно — Мистецький Клюб і 64-ий Відділ Союзу Українок Америки спільно влаштували п'ятницевий вечір 20-го травня ц. р., на якому п—ні Христина Навроцька дуже цікаво розказувала про Еспанію з поясненнями чітких, кольорових прозірок, що світлив на місці Юрій Навроцький.

На вступі своєї доповіді, п-ні Навроцька розповіла про свої враження про те, що бачила у цій країні, зокрема про велику чистоту на вулицях міст, а також що немає там цієї дошкульної нахабности прошаків і вуличних торговців у протилежності до Італії. Всюди чистота, спокій і приязне відношення до чужинців.

Столиця краю, місто Мадрід, що має до чотирьох мільйонів мешканців є велике і гарне з своїми старинними королівськими палатами, церквами, манастирями, багатими музеями; всюди водограї, квітники та всілякі прикраси. Кімнати королівської палати незрівняної мистецької краси, чудово розмальовані стелі, стіни вкриті старинними ґобелінами, у кожній залі висять жирандолі іншої мистецької форми і великої краси. Очі глядача захоплюють прекрасні килими на стінах, деякі виконані в Китаї; у кожній залі годинники майстерно виконані в обрамуванні цінних металів, а їх в палаті понад 400 штук. Прекрасна королівська їдальня на 140 накрить з дуже гарними стінними канделябрами, велика бібліотека, багато музейних предметів, різьби, ґобеліни, збірка старинних монет, порцелянова заля і багато предметів незрівняної краси і мистецтва. Було багато світлин з королівської палати Ескоріяль, неподалеку Мадріду з базилікою, що поміщає у своїх підземних сховищах домовини померлих королів та їх нащадків родів Бурбонів і Габсбурґів, з високомистецькими надгробниками, різьбленими в білому мармурі. Тут недалеко знаходиться „долина смерти", тобто великий цвинтар, де поховано вояків обидвох ворожих таборів під час громадянської війни. Цю долину смерти велів збудувати покійний генерал Франсіско Франко, з високим хрестом і базилікою, що її виконували в скелі.

З черги висвітлено прозірки з Міста Толедо, що побудоване з сірого каменю, де немає ніякої зелені, зате дуже гарна в готицькому стилі побудована катедра з чудовими різьбами з життя Ісуса Христа, мозаїками і мальовидами славного Ель Ґреко, що прожив у тому місті 36 років і залишив там свою мистецьку спадщину. Були прозірки з Альказару, знаної твердині з часів завзятих боїв під час громадянської війни. Тепер його відбудовують. Опісля з міста Севіллі, де до сьогодні залишились залишки давніх рисмьких мурів, декілька світлин з боротьби тореадора з биком, з міста Ґренади, де залишились ще залишки прекрасного будівництва в мавританському стилі, а в підземеллях катедри зберігаються домовини відомої королівської пари Ізабеллі і Фердинанда та їх нащадків. Були світлини з міста Маляґа і Тремоліно, вкінці з поїздки пароплавом на африканський бік через Середземне море до міста Танґер в Марокко, звідкіля простягається чудовий вид на твердиню Ґібральтар.

Численна публіка рясними оплесками подякувала Х. і Ю. Навроцьким за цікавий і милий вечір.

Б. Б.

Концерт української симфонічної музики в Торонто

Дня 27-го травня о год. 8:15 в університетській залі Конвокейшен Голл відбувся концерт української симфонічної музики.

Того роду концерту в Торонто вже давно не було, тож не диво, що наша громада на цю подію нетерпеливо чекала. Концерт цікавий був під кожним оглядом: спонзорований Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій, і відбувся в часі 3-го Світового Конґресу СФУЖО в Торонто. Мав у програмі твори виключно українських композиторів, деякі з них виконувані вперше на Американському Континенті. І цей концерт був дебютом в Канаді дириґента Володимира Колесника, недавнього дириґента Київського Академічного Театру Опери і Балету УССР ім. Тараса Шевченка. Окрім цього, гостем-солістом був найкращий скрипаль-канадець Степан Старик, і ґрала Гамільтонська Філгармонічна Оркестра.

Естетична програмка-книжечка, на якій був символ 3-го Конґресу, жіноча головка в символічному вінку, інформувала двома мовами про твори в програмі, композиторів та виконавців.

Програма концерту укладена за цікавим пляном: Сучасний композитор України — Вадим Гомоляка, сучасний композитор Канади — Юрій Фіяла, українська клясика Микола Лисенко, і початки української симфонічної музики — Михайло Калачевський. Програма почалася увертюрою до опери „Тарас Бульба" — Лисенка-Ревуцького, в інструментації Лятошинського. Вже з перших акордів та рішучого ритму, що пориваючою силою захопив слухача, відчулося, що В. Колесник непересічний дириґент. Поодинокі групи оркестри звучали зрівноважено, під вправною рукою Колесника музикально і здисципліновано. Героїчність і драматизм твору дириґент передав переконливо, а козацька пісня „Засвистали козаченьки" прозвучала монументально. Цей перший твір в програмі своєю динамікою і настроєм глибоко зворушив слухача.

Симфонічна поема „Карпатська леґенда" Вадима Гомоляки була наступною в програмі. Твір сучасного композитора України, ученика Ревуцького, написаний в 1966 році. Виконуваний вперше на Американському Континенті. Побудований на мелодиці фолкльору західноукраїнських земель з чудовими ніжно-ліричними мелодіями, та контрастуючими драматичними епізодами. Цікава інструментація, імітація гуцульських народних інструментів, (трембіта, под.) роблять цей твір ще оригінальнишим. Колесник передав романтично-драматичний настрій твору так, що місцями здавалося, наче весь твір напружений, наелектризований! Моменти відпруги робили враження боротьби сил з правдою і надією...

Черговим, „найсучаснішим" твором у програмі був Концерт для скрипки і оркестри Юрія Фіяли, написаний в 1973 році, на замовлення Централі Комітету Українців Канади, для Конґресу КУК в осені 1973 року. Юрій Фіяла молодий, динамічний композитор, вміло використовує українську мелодику в композиціях із сучасною мовою, є першим українцем в Канаді, що собі здобув оцінку передового композитора Канади.

Концерт для скрипки і оркестри Фіяла присвятив Степанові Старикові. Старик, уродженець Торонто (1932), світової слави скрипаль українського походження, має за собою довгу професійну кар'єру. На рекомендацію дириґента Сер Томаса Бічема, він стає наймолодшим концертмайстром Королівської Філгармонічної Оркестри в Лондоні, потім в Амстердамі, Чікаґо і інших містах. Зі сольових виступів знаний по Европі, Канаді, Америці та Японії. Він грав концерт Юрія Фіяли як була його прем'єра у Вінніпезі, він виступив цього вечора також із торонтонською прем'єрою концерту.

Уже в першій частині концерту, в якій мелодія розвивається в дві каденци, Старик доказав, що не даром його уважають найкращим скрипалем Канади. Чудові ліричні теми другої частини, що переходять в коломийковий ритм, полонили слухачів. Жвавий фінал, переплетений повільними темами, зі швидким ритмом радісного кінця, викликали бурю оплесків. Публіка, стоячи оплескувала Старика, та не хотіла його випустити зі сцени.

По перерві оркестра виконала „Українську симфонію" Михайла Калачевського, написану ще в 1876 році в Ляйпціґу, де композитор її сам вперше дириґував. Твір пролежав забутим понад 50 років, але треба було ще дальших 20 років, щоб його видрукували. Ця симфонія, яка є клясичним прикладом початків української симфонічної музики, є тепер дуже популярною в Україні, і належить до репертуару майже всіх українських оркестр. „Українська симфонія" має 4 частини, і всі вони використовують мелодії українського фолкльору. Перша частина, написана в „соната формі", починається мелодією „Віють вітри", яка чудово розвивається на тлі другої контрастуючої теми. Грайливо-кокетлива 2-га частина, побудована на мелодії пісні „Дівча в сінях стояло", прозвучала з такою легкістю і усмішкою, що кращої інтерпретації собі тяжко уявити! В 3-ій частині ліричні мотиви пісні „Побратався сокіл з сизокрилим птахом" доходить до сильних драматичних епізодів, закінчується глибоким смутком. 4-та частина, повна радости та танцювальної стихії, прозвучала так сердечно, що захопила слухачів. Публіка встала з крісел, та щиро дякувала дириґентові і всім виконавцям за такий чудовий концерт.

По концерті відбулася зустріч делеґаток 3-го Світового Конґресу, представників українського та канаьського громадянства. представників преси та оркестри з Колесником та Стариком. В теплій та радісній атмосфері затрималися гості до пізньої години.

Дня 30-го травня Торонто Стар помістив критику під наголовком „Оркестра в найкращих руках!" Рецензент відмітив, що великий музичний досвід Колесника, його вимоги досконалого виконання кожної нотки, електризуючий стиль та динаміка створили захоплюючу музику...

Цього ж дня 30-го травня „Гемілтон Спектейтор" також помістив критику, пишучи багато про Колесника та 3-ій Світовий Конґрес СФУЖО. Про перший виступ Колесника в Канаді він написав:... „під час цілого концерту його (Колесника) рухи віддзеркалювали енерґію і емоції кожного твору, і у висліді оркестра була змушена виконувати твори на рівні вимог дириґента..."

Симфонічний концерт під вмілим дириґуванням Володимира Колесника був тріюмфом української симфонічної музики міста Торонто і Світового Конґресу.

Оксана Бризгун-Соколик

НОВИНИ З ГАРВАРДУ

• Недавно відбулись тут дві наукові конференції: одна при кінці травня — це триденні сесії Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС) для розгляду процесу русифікації в Україні; друга — на початку червня, влаштована Українським Науковим Інститутом (УНІГУ) і Гарвардською Богословською Школою, для розгляду історії української Церкви й релігійного життя в Україні, з участю трьох десятків науковців-спеціялістів тієї ділянки. Слухачів було від 50-ти до 500 осіб.

При кінці минулого року відбулась конференція для розгляду історії українського поселення в Америці.

Досі відбулось в Гарвардському університеті 7 наукових конференцій, на яких обговорювалось, у висліді наукових досліджень, українську проблематику і дві зустрічі ПКУС-у.

• Понад 130 студентів зареєструвалось на курси україністики Гарвардської Літньої Школи. Зроблено дбайливу підготову, щоб учасники могли якнайкраще використати їхній одномісячний побут в Гарварді. Сімох викладачів, двоє бібліотекарів, персонал УНІГУ й адміністраційні чинники школи є до диспозиції студентів. Крім навчальних занять влаштовується також доповіді, панелі, покази фільмів, висвітлювання прозірок, прогулянки, спортові ігри, вечірки й забаву.

В історії Гарвардської Літньої Школи не було ще випадку, щоб таке велике число студентів зголосилось на курси однієї спеціяльної ділянки. Українознавство створило небулий прецедент.

• Вже появилось друком перше число престижевого англомовного квартальника — „Гарвард Юкреніен Стадіс". В склад 29 особової редакційної колеґії входять вчені світової слави. Журнал є публікацією УНІГУ і служить як міжнародний форум для досліду й студій основних ділянок українознавства.

• Недавнє число „Рецензії", зокрема багатосторінковий огляд стану історичної науки в сучасній Україні при рецензуванні совєтського випуску „Історичні джерела та їх використання" викликало широке зацікавлення в науковому світі. Цю статтю проф. О. Пріцака переклав з англійської на українську мову Роман Волчук, член ГЕФКУ, і той український текст був надрукований у „Свободі".

• В 1975/76 річнику „Мінітс" подано протоколи з 31 сесій Семінара Українських Студій. Досі відбулось таких сесій 157 з 189 науковими доповідями. Спеціяльний семінар для розгляду літописів Київської Руси відбув 26 засідань.

• У весняному семестрі курсу про неросійські національності СССР, що його подавав д-р Любомир Гайда, брало участь понад 40 студентів.

• В університетському каталозі надруковано на двох сторінках інформації про українські студії в Гарварді. Подано там склад постійного комітету, вказується на функції УНІГУ, інформується про курси й семінари. Крім того в тому ж каталозі є докладні інформації про чотири курси українського мовознавства, два курси української літератури і три курси історії.

• Про семінари й всі інші події в УНІГУ постійно інформує щоденник „Гарвард Юніверсіті Ґазет".

• В каталозі про міжнародні центри в університеті є теж опис діяльности УНІГУ, як і в численних інших адміністраційних випусках є нотатки про українські студії.

• При кінці минулого року візитуючий комітет для українських студій в Гарварді перевів контрольні засідання. До тринадцятичленного комітету, що його очолює Джозеф В. Альсоп, відомий журналіст, із українців належать: Владики — Митрополити Мстислав і Максим, професори Шевельов і Луцький, Ольга Дужа, Й. Лисогір, головний предсідник УНСоюзу. На місце проф. З. Бжезінського, який мусів зрезиґнувати з членства з уваги на його нове становище в федеральному уряді запрошено В.Н. Ротшілда. Лише важливіші центри й осередки певних дисциплін мають в системі університету візитуючі комітети, голови яких входять в Надзірну Раду Гарварду.

• Президент Гарвардського університету знову вислав Валентинові Морозові запрошення на пост наукового співробітника УНІГУ. Той „визов" зладжено згідно зі всіми дивовижними й шикануючими вимогами уряду СССР. Директор Інституту поробив також й інші заходи в тій справі.

• Цими днями рідня пок. Б. Кравцева передасть до Гарварду прецінну бібліотеку Покійного.

„Друге весілля" в Ґрейт Неку

У четвер, 16-го червня, в елеґантному ресторані „Леонард" у Ґрейт Неку відбулася цікава і „міжнародна" імпреза, „друге весілля" о. Кіндрата Дячука з Надією Пальчук, „Міжнародна" ця подія тим, що молодий о. Кіндрат із Бабілону (Н. Й.), а дружина його з канадського міста Торонто. В Торонто ще кілька місяців тому була весільна їх гостина, але ж тепер п-во Дячуки (старші) повторили її щераз — для їх великої американської родини й численних приятелів.

Батько о. Кіндрата — відомий український адвокат у Ню Йорку (Асторії). Взагалі це було, сказати б, „адвокатське" весілля, при самому моєму столику сиділо аж чотирьох українських американських адвокатів. Молода пані Надія — також унука колишнього адвоката в Україні, сл. п. Михайла Дозорського, який загинув у гітлерівському концтаборі Бухенвальді, як закладник за бойові дії УПА.

Родина п-ва Дячуків має чимало приятелів серед т. зв. „старої еміґрації", дарма що велика більшість з них ніколи іміґрантами не були й народилися в Америці, деякі вже в третьому поколінні. Але всі вони ніяк не затратили національної ідентичности й прив'язання до невиданої Рідної Землі, а деякі з них відігравали, чи й далі відіграють видатну ролю в українському громадському житті. І так ми бачили на цьому весіллі головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, колишнього заступника головного предсідника адвоката Пізнака, колишнього голову 204-го Відділу УНС адвоката Гаврилюка, всіх із дружинами, далі правного дорадника УККА адвоката Робертса й багатьох інших.

І хоча вигляд і мова великої більшости гостей були виразно американські, то вистачило поглянути, з яким запалом вони співали „Многая літа" й танцювали „коломийку", щоб бачити, що традиція рідної землі в них ніяк не перевелася.

Були в залі й деякі представники „нової" еміґрації, здебільша з родини молодої дружини. З Торонто приїхала її мати, чарівна й молода Ірина Пальчук, яку всі приймали з першого погляду за сестру молодої Надійки. Було й чимало не-українців, зокрема колишніх товаришів з педагогічної праці о. Кіндрата ще заки він висвятився. Між іншим, духовне свячення отримав о. Кіндрат недавно з рук самого первоієрарха УКЦеркви, патріярха й кардинала Йосифа.

Ролю весільного старости виконував із великим розмахом і гумором адвокат Пізнак. Не зважаючи на „мішаний" склад весільних гостей, настрій був надиво сердечний і веселий. Всі українські гості відчували інстинктивно радість із цієї — нині вийняткової, а колись такої звичайної події, закладання нової української католицької священичої сім'ї.

О. Кіндрат у майбутньому працюватиме в Торонтонській епархії УКЦ, в парафії, яка лежить близько американського кордону.

П-р

Успіхи Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку

Школа Кобзарського Мистецтва під проводом і диригентурою о. Сергія Кіндзеравого-Пастухова.

Що це за інструмент — бандура? Кобза?

Недармо наш геній Тарас Шевченко назвав збірку своїх чудових віршів ,,Кобзар''. Кобза,—бандура має свій вигляд, музикальність, милозвучність. У минулих сторіччях, коли Україна боролася з ворогами за її свободу і державність, — кобзарі брали участь в козацьких та гайдамацьких походах. Вони оспівували бої за Волю та українських героїв. Тим то вони були переслідувані ворогами й карані смертю. В 1935 році большевики скликали 500 бандуристів буцім то на концерт і всіх їх там розстріляли. Про цю подію драматично розповідав у Ню Йорку Леонід Плющ. Він сказав: ,,Ці кобзарі — це дух України, це народ, це співці правдивої слави козацької.

Одначе, росте нове покоління, яке перейняло мистецтво гри на бандурі і передає його з-роду-в-рід. Інструмент ,,кобза'' була простіша від бандури і мала менше струн. Говорено, що її перенято від половців і татарів. Інструмент ,,бандуру'' виводять від старинної Фригії, найбільш культурної країни тодішньої західньої малої Азії. На протязі багатьох віків вона пройшла великі зміни в будові інструменту і кількості струн.

Назва ,,бандура'' повторяється раз-у-раз у народних піснях. Музики чужої національности захоплюються не так екзотикою вигляду інструменту — але її милозвучністю.

Американська преса дуже прихильно оцінює, ще недавно, зовсім незнану для неї музику і інструмент

Вернім, одначе, до Школи Кобзарського Мистецтва і закінчення шкільного року, яке відбулося в пластовій домівці 15-го червня ц.р.

Програму відкрила п-ні Галина Сміндак всім нам відома діячка на зовнішньому відтинку громадської діяльности. Вона попросила провести молитву о. Шевчука з церкви св. Юра. Відтак представила представників різних організацій Ню Йорку і гостей; представника стейтового відділу мистецтва В. Кортеза, дистриктового директора міста Ню Йорку, та п-ну Христину Овад з стейтового відділу освіти в Олбані.

Програму почала трійка бандуристів — інструкторів цієї школи, а саме: Ярослав Саленко, Марко Івасиків та Ліда Чорна, виконуючи українську шумку Прісовського, арр. К. Місевича. Ці самі бандуристи, в дальшому ході програми зробили усім несподіванку, загравши ,,Саунд оф Сайленс'', яку вперше аранжував на бандуру Ярослав Саленко. Другою несподіванкою, поза програмою, був виступ братів Лехіцьких, Володимира і Івася, які виконали свою власну композицію.

Про головні осяги Школи говорив визначний громадський діяч Богдан Карась. Він зокрема зупинився над зростом цієї кобзарської родини за останній рік. Постало три нові відділи: в Брукляні, де опікуном є він сам, а навчання відбувається під керівництвом його сина Івася та п-ни Линди Ларсон.

У Джерзі Сити постала замітна група, що її зорганізував п. Бойко. Ця група має найбільш вигідні умовини навчання, завдячуючи п. Біликові, голові Українського Народного Дому. І на кінець відділ в Бостоні, який підготовляє найстарша доня о. Сергія Кіндзеравого-Пастухова, п-на Оля.

Нарешті почалася властива програма. На естраді засіло з бандурами коло 30 дівчат та хлопців у народних строях. Першою точкою була ,,Туга'' — пісня без слів, арр. о. Сергія Кіндзєравого - Пастухова. Далі слідували: ,,В кінці греблі'', ,,Ішов Козак'', ,,Розлилися круті беріжечки''.

Серед програми, кілька слів по-англійськи, на залі було з десяток не-українців крім названих раніше, а саме Марта Нельсон — директор Еспанського Музичного Інституту, головний інженер нуклеарної ко. Р. Орт та інші, р. архипресвітер Сергій Кіндзєравий-Пастухів. Він підкреслив, що школа будується на ідеї систематичної джерельної підготови бандуристів задля сольової гри. Ансамблевий підхід учні продемонстрували, граючи на чотири бандури кілька інструментальних речей з уживанням найскладніших зразків технічної вправности. Заграли вони найпростіші популярні пісні: ,,Ой, під гаєм, гаєм'', ,,Дощик'' та ,,Парубоцький танок'' музика і гарм о. Сергія Кіндзєравого-Пастухова, які зробили на присутніх колосальне враження багатством технічних прийомів звукової кольористики, як рівнож шириною технічної вправности.

Поруч з нормальною працею в школі, бандуристи в минулому році брали участь у 15 імпрезах. Ось деякі з головніших: концерт для жінок дипломатів ОН; дев'ятдесят жінок з 33-ох різних країн світу взяли участь. Виконання українських композицій на бандурі одушевляло гостей. 7-го червня пресова конференція для радіо, телебачення і преси. Програмою керував Беррі Фарбер. Двічі було на телевізії. 3-го липня ,,Байсентеніял герітедж в Рокфеллер центр''. Бандуристи виступали із відомою оперною солісткою Галиною Андреадіс. Найбільшою атракцією була участь бандуристів 4-го липня в параді на бандурному возі, репрезентуючи нескорену Україну. Бандуристи були в чудових народних строях, а з ними наша телевізійна зірка Лариса Лисняк, яка заповідала англійською мовою: ,,Українці віддають свій поклін Америці у 200-ліття її існування, — горді з того і вдячні, що найшли притулок в такій прекрасній, свобідній країні''. Сім мільйонів глядачів приглядалось цій найбільшій параді в історії Америки. Живими квітами засипували бандуристів.

Довідались ми також, що школа вже четвертий рік видає ,,Кобзарський Листок''. Це не бюлетень! Для того вони мають обіжники.

На славу школи має появитись внедовзі підручник науки гри на бандурі, який появиться у двох мовах з -під пера їх музичного директора о. протопресвітера Сергія Кіндзєравого Пастухова.

Закінчилася імпреза після молитви о. прот. І. Ткачука перекускою і коктейлем, злагодженим матерями бандуристів. І тоді була можливість висловити свої і почути чужі думки. Всі були захоплені успіхами дітей і цілою працею особливої, безпаралельної незвичайної школи.

Маршуючи землями України в р. 1919 в бою з большевиками я стрінув по дорозі великий відділ кінноти зі списами, як їхав співаючи при звуках кількох бандур: ,,Гей на горі Дорошенко, — веде військо своє, військо запоріжське — хорошенько!'' Враження незабутнє! Це був великий відділ рідної, бойової кінноти.

А як не згадати при тій нагоді відкриття пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні, що його відслонив кол. през. ЗСА Двайт Айзенгавер. На пам'ятнику був вирізьблений напис: ,,Коли ж діждемось Вашінгтона із новим і праведним законом? — А діждемось таки колись''. На переді громади, у народних строях, багатих жупанах бандуристи співали пісні Т. Шевченка та історичні думи. Це був імпозантний вигляд. Вертаючи домів, ми дякували батькам дітвори, її вчителям за науку у плеканні історичної традиції, та її адміністраторові М. Д. Чорному.

Ярослав Гриневич

Небуденна урочистість

День 18-го червня ц. р. перейде до історії громадського життя українського Ню Гейвену як визначна подія, що залишиться доказом їх всеобіймаючої солідарности і непроминаючої живучости.

,,Рідна Школа'' святкувала свій 25-річний ювілей урочисто при чисельній участі місцевих громадян і запрошених гостей, що прийшли звеличати ці роковини.

Ювілейний комітет під головуванням д—ра Омеляна Лодинського вив'язався із своїх завдань знаменито, він обіймав найбільш активні одиниці ньюгейвенської громади, що не жаліли ані часу, здоров'я, енергії та посвяти, щоб цей ювілей випав якнайвеличавіше.

До дня святкувань пороблено заздалегідь поважну роботу, а саме розіслано понад чотириста запрошень, що їх гарно виконав Юрко Лодинський, який також по-мистецьки виконав всі квитки вступу, а Надя Лодинська допильнувала, щоб вони були впору надруковані. При розсилці запрошень працювали Михайло Гусак, Орися Марків, Йосиф Яхницький, Мирослав Борисюк, Василь Добчанський.

До цього часу видано також Ювілейну книжечку, що в чепурному виді дала показ усіх важливих моментів життя школи, передавши свою початкову історію, усіх вибраних комітетів, списки учнів та матуристів, а найважливіше заповнюючи сторінки привітами многих прихильників й симпатиків. Фонди на видання книжечки придбано зі заподаних в ній оголошень, що їх зосередив у своїх руках енергійний Йосиф Яхницький, разом із Евгеном Козюпою, Орисею Марків, Франком Стубаном, що дало суму понад 1.200 дол. Саму книжечку зредагував М. Борисюк, учитель українознавства, постаравшись дати їй символічне значіння, яке опридільовало її історичну вартість та документальну важливість.

Церковна заля на час вщерть заповнилась гістьми, й О. Лодинський, відкриваючи бенкет, привітав всіх присутніх, на вступі, підкреслюючи незаперечну правду, що громада без ,,Рідної Школи'' — це так, як ,,хата без підвалин'', тому й гордий він за всіх, що зуміли втримати нашу школу, що дала нашим дітям всі настанови релігійного і національного духа. Передавши провадження бенкету д-рові Іванові Кизикові, що попросив о. Мирослава Мищишина, пароха й опікуна школи, перевести молитву, всі засіли до святочної трапези серед поважного настрою й приємної гутірки.

Д-р І. Кизик після вступного слова, представив гостей президіяльного стола, і з черги впровадив головного бесідника бенкету д-ра Мирослава Борисюка, що навчає в тій школі понад 20 літ. Його промова зілюструвала історію школи, працю учителів, комітету, а зокрема батьків. ,,Рідна Школа'' — говорив бесідник — дала нашим дітям багато! Вона навчила їх знати батька і матір, молитися, визнавати свого Бога, навчила їх співати, творити власні думи, виводити рідні танці, вбиратися в народну ношу, твердо втримувати свої звичаї і традиції, організуватися для оборони власного імени, демонструвати свою національні окремішність серед чужого, не раз несвідомого або ворожого нам загалу, а надівсе здобувати першенство у всіх ділянках інтелектуального, культурного і політичного життя своєї прибраної держави. Україна для неї не залишилася далекою або недосяжною мрією, вона живе й росте у їх серцях, у їх думках, у їх ділах! Роблячи підсумки нашої праці, ми з гордістю можемо сказати, що ми наш обов'язок сповнили, в переконанні, що ,,раз добром налите серце ввік не прохолоне'', що тільки сильні вірою в Бога й в наше призначення України, ми збережемо нашу українську ідентичність в ЗСА''.

Відтак, представлено гостей, представників місцевих організацій, між якими були д-р Михайло Снігурович з дружиною, голова місцевого УККА, проф. Іван Телюк з дружиною, від Союзових Організацій, Василь Добчанський від Відділів УНС, Мирон Дмитренко від Св. Імени, Марія Музика від Сестрицтва, Віра Гусак, Маріянна Міковська, Слава Яхницька від Союзів Українок, поручник Корнель Креховецький від Дивізійників, Данило Горбатий від Церковного комітету, директор Евстахія Матвієнко від Управи ,,Рідної Школи'', складаючи подяку всім батькам за їхню жертвенну допомогу у провадженні школи.

Промовляли від ,,Рідної Школи'' із Гартфорду, інж. Александер Пришляк, закликаючи до одностайної консолідації сил на полі рідного шкільництва, Василь Добчанський від всього нюгейвенського громадянства, його дочка Христина Мельник від матуристів, перелічивши імена всіх присутніх на залі, із числа вісімдесят один прибуло майже половина. Наступило відчитання привітів від д-ра Едварда Жарського, голови ,,Шкільної Ради'' УККА, від оо. Івана Терлецького, Емілія Іската, колишніх інструкторів релігії, від проф. Романа Романишина із Стемфорду, від інж. Мирона Стасіва, голови УККА в Бріджпорті, від д-ра Василя Луціва, редактора ,,Життя і Школа'', колишнього учителя в цій школі, від Людмили Матвієнко, Венгльовської із Маямі, алюмна школи, від Ольги Горечко-Левицької, від Марка Гірняка, із Туреччини, кол. учителя, від Олега Кульчицького, що покінчив лікарські студії в Німеччині, матуриста нашої школи.

У мистецькій частині, заповідачем якої була Ніна Сметанюк, виступили діти школи із ,,Китицею квітів'', що їх підготовила Е. Матіїєнко, а танців вивчила Т. Снігурович, деклямували Христя Висовська: ,,Привіт Рідній Школі'', та Марічка Марків: ,,Учися дитино''. Найкращою музичною точкою був виступ Зюні Козюпи-Дікман, при фортепіяновім супроводі її сестри Люби, обидві матуристки, які заспівали: ,,На білу гречку впали роси'' та о. М. Шашкевича ,,Веснівку''. Тріо Стубанів, у складі: Стефан — кадет Вест Пойнту, Сузан і Лідія відіграли на бандурах в'язанку народних пісень. Бурю оплесків здобула собі старша група ,,Веселки'', що відтанцювала з вервою три народні танці, в яких подив викликали Стефан Посполита, Андрій Кизик, Маруся Яхницька, Марта Гусак, Оля Олещук та інші, коли вихром пролітали по сцені перед очима глядачів.

Вкінці роздано Пропам'ятні Грамоти п'ятдесят особам за їхню працю для добра школи, на закінчення промовив колишній парох церкви о. митрат Антін Борса, який був основником парохіяльної школи, та закупив площу під нову церкву й школу, яку збудував о. Стефан Чомко, тепер парох Ельмайри. Громада привітала свого улюбленого пароха рясними оплесками, а він із зворушенням запевнив їх всіх, що Ню Гейвен був йому все дорогим, таким залишиться на все життя. Закінчив бенкет благодаренням, а о. М. Мищишин подякував усім щиро за участь, підкреслюючи, що тільки ,,в єдності сила народу'', й про цю єдність треба нам всім молитися, й до неї змагати, саме тепер, коли наша школа вступає у нове 25-ліття. Коли тостмайстер д-р І.Кизик коротким словом закінчив бенкет, на залі роздалися українські мелодії оркестри ,,Доля'', й почалися танці. Провід балю перейняв тепер Володимир Лодинський, а всі пані комітетові подались до буфету, де верховодила Аня Гузан, щоб тортами, солодощами, стравами нагодувати всіх охочих, де незаступимий ,,бартендер'' Евген Козюпа гасив спрагу розбавлених гостей.

Поза північ вся ювілейна громада безжурно забавлялась, переплітаючи розмови спогадами, як це ,,колись'' було, як все перейшло, й що надальше треба працювати, бо завдання є велике, а ціль — для загального добра.

Дня 7, 8, і 10-го червня відбулися матуральні іспити, що їх із дуже добрим вислідом склали: Марта Гусак, Андрій Кизик, Лідія Стубан, отримавши дипломи, та нагороди у сумі 25 дол. від УНС, 66-го і 106-го Відділів СУА, разом із цінними книжками. Дня 12-го червня було закінчення шкільного року, на якому промовляв почесний голова Ювілейного комітету, проф. Василь Сивак, підкреслюючи вагу навчання в ,,Рідній Школі'', що при церкві гідно сповняє своє завдання.

М. Борисюк

Благословення наріжного каменя під будову українського крайового собору у Вашінгтоні

Владика Василь Лостен довершує благословення наріжного каменя під будову крайового собору у Вашінгтоні.

22-го травня ц. р. був чудовий соняшний день. О год. 3-ій по полудні понад три сотки людей з Вашінгтону і околиці зібралось на триакровій площі (при Гервуд Рд. Пн. 3.), вкритій зеленню, під блакитним небом, щоби бути свідками і взяти участь у торжественному благословенні та вкопанні наріжного каменя під будову Крайового Собору Пресв. Родини у Вашінгтоні. Акт посвячення виконав Апостольський Адміністратор Владика Василь Лостен у сослуженні о. д-ра митрата Василя Макуха, о. декана Петра Мельничука, о. прот. Михайла Гринчишина, ЧНІ, о. пароха Стефана Шавля, та о. сотрудника Йосифа Денищука, ЧНІ. У співаному Богослуженні взяв участь весь зібраний нарід під проводом проф. Миколи Кормелюка і мгра Богдана Скаскова.

Після благословення наріжного каменя відбулось церемоніяльне покладання його у землю. В цій церемонії взяли участь тростист парафії д-р Мирослав Сербин і голова Будівельного комітету адв. Михайло Варис, а відтак Владика Лостен, священики, вівтарні дружиники і миряни покривали камінь землею.

По євангелії о. парох Стефан І. Шавель привітав присутніх від парафії Пресвятої Родини та попросив до слова Владику Лостена. Владика у своїй проповіді пригадав, що за десять років святкуватимемо 1000-ліття Хрищення Руси-України, що князь Володимир Великий віддавав десятину своїх доходів на будову храмів Божих, а його син князь Ярослав Мудрий здвигнув величавий собор Св. Софії в Києві, та що наші гетьмани будували церкви по всій Україні. Наші предки молились, прославляли Бога. Владика закликав вірних йти слідами наших славних предків, бути жертвенними, молитись, жити в любові і згоді...Сьогодні, коли ворог переслідує і нищить нашу Церкву на рідних землях в Україні, то у столиці вільної Америки докониться велике діло будови нового Божого храму. Протоігумен Українських Отців Редемптористів о. Михайло Гринчишин у своєму слові підкреслив, що українці Америки своїми пожертвами допомогли здвигнути пам'ятник народному пророкові і генієві Тарасові Шенченкові в столиці цієї країни, та, що тепер є друга нагода виявити жертвенність — допомогти здвигнути церкву-собор у Вашінгтоні на честь і прославлення Всемогучого Бога.

При нагоді благословення наріжного каменя Владика Лостен посвятив Мандрівну Ікону Матері Божої Почаївської та поблагословив нею зібраний нарід. Цю ікону подарував нашій парафії Владика Ярослав Габро з Чікаго, де почитання до Мандрівної Ікони почалось 1972 року. Наші парафіяни приймають по черзі до своїх домів цю ікону та моляться за скріплення наших родин, християнське життя в нашій парафії, за нашу церкву у вільному світі та многострадальну нашу церкву в поневоленій Україні.

З нагоди благословення наріжного каменя відбувся того ж дня о год. 5:00 по полудні концерт з багатою мистецькою програмою, яка складалась з сольо-співів, інструментально-вокальних і танцювальних виступів. Концерт розпочався привітальним словом проф. Миколи Кормелюка хоровим співом історичної думи про Почаївську Божу Матір ,,Ой, зійшла зоря'' при акомпаньяменті бандур у виконанні Вашінгтонського Ансамблю Бандуристів під проводом д-ра Ігоря Масника. Цей ансамбль у двох своїх частинах виконав низку народних пісень: ,,Зелений гай'', ,,Ревуть стогнуть горихвилі'', ,,Нумо хлопці до зброї'', ,,Мої ясени'' і ,,Коломийку''. Солістка Марійка Брездень-Сербин, при фортепіяновому акомпаняменті Ждани Кравців-Скальської відспівала ,,Владико неба і землі'' Гулака Артемовського, ,,Любіть Україну'' — Фоменка і народну пісню ,,Гандзю''. Миле враження на публіку зробив танцювальний гуцульський ансамбль ,,Черемош'' з Філядельфії, який виконав ряд народних гуцульських танців. У великій мірі мистецьку програму збагатив ансамбль ,,Намисто'' під музичним керівництвом інж. Петра Круля. Цей ансамбль виконав три народні пісні: ,,Я піду в далекі гори'', ,,Чекання'' і ,,Мої Іванки''. Мабуть наймилішою точкою концерту був виступ Юнацького Ансамблю Бандуристів під керівництвом д-ра Ігоря Масника. Сама вже поява наших молоденьких бандуристів-співаків була дуже зворушлива. Вони розпочали свій виступ народною піснею ,,Де згода в сімействі''. Ця пісня — як влучно підкреслив у заключному слові проф. Кормелюк, була немов лекцією для старшого громадянства до сімейної згоди в наших родинах, нашій громаді, нашому народі. Крім цього вони виконали пісню ,,Сонце низенько'' та в'язанку народних пісень.

У мистецьку програму були включені дві короткі доповіді інформаційного характеру про хід пам'ятникової кампанії; доповідь по-українськи виголосив директор кампанії о. Йосиф Денищук, ЧНІ, а по-англійськи, голова кампанії адв. Михайло Варис. Вони вказали на поступ, який зробила кампанія за півтора року: від 25 вибраних пам'ятників тоді (14-го лист. 1975 р.) на суму 189,000.00 дол. і готівки 10,100.00 дол. до 200 вибраних пам'ятників посьогодні (22-го травня, 1977 р.) на суму 630,700.00 дол. і готівки 152,000.00 дол. Вони закликали так парафіян, як і всіх українців Америки і Канади до щедрих пожертв, щоб до 1988 року могла бути завершена не лишень будова собору і парафіяльного приходства, але також, скали-печери Почаївської Богоматері та Пропам'ятного Хреста для відзначення 1000-ліття Хрищення Руси—України. Отець Денищук звернув увагу на слова покійного митрополита св. п. Амврозія Сенишина, ЧСВВ написані в листі з дня 26-го червня, 1975 р. з нагоди благословення нової площі: ,,Задум ваш великий і декому може видаватися важкий до здійснення. Та при взаємній співпраці і належному зрозумінні важливости таких історичних об'єктів у центрі вільного світу, в Вашінгтоні, неможливе, стане дійсністю і свідчитиме не лише про високу культуру українського народу, але і про велику жертвенність на богоугодні цілі...''

Концерт був однією із кращих імпрез; різноманітністю та мистецьким рівнем програми він задовольняв вибагливий смак української громади Вашінгтону. Святковий характер концерту доповняло мистецьке оформлення сцени, в якому домінував золотий тризуб Володимира Великого на тлі хреста в констеляції срібних американських зірок на темному блакиті — композиції інж. Т. Дячка.

Члени Комітету переведення свята працювали дуже справно, за що належиться їм особлива подяка.

Т. Д.

Пожертви на будову Українського Крайового Собору Пресв. Родини в Вашінгтоні просимо пересилати на адресу:

National Shrine of the Holy Family — Building Fund, 4817 Blagden Ave., N.W., Washington, D.C.

Зворотною поштою ми Вам вишлемо посвідку для податкових цілей. Пропам'ятну книгу про будучий собор та Пам'ятникову листу.

Бенефіс для Плюща

(О. Б.) — Філядельфія. —В неділю 12-го червня ц. р. в історичному дворі Уортон-Сінклер у Філядельфії відбувся бенефіс для Леоніда Плюща і його родини. Цю імпрезу влаштував філядельфійський Відділ УВАНу. В програмі була доповідь д-ра Атанаса Фіголя про діяльність Л. Плюща на користь вселюдських прав і незалежности України.

Прелеґент, який знає Л. Плюща особисто, пригадав слухачам про жахливі терпіння Плюща в Совєтському Союзі і про його незламну волю, що дозволила йому їх пережити. Присутні довідалися про низку важливих акцій, в яких брав участь Плющ вже на еміграції, усі вони були в ім'я людської свободи і гідности людини, а багато переводились в ім'я незалежности і суверенности України та інших поневолених народів.

Бенефіс пройшов з великим успіхом. Приблизно 60 гостей склало на цьому ж вечорі на фонд Плюща при ЗУАДК-у біля 2000 дол. (Европейський Відділ ЗУАДК-у перебрав на себе зебезпечення будучности родини Плюща). У діловій і цікавій дискусії гості винесли домагання, щоб відкрити конта фонду Л. Плюща при Українському Банку і ,,Самопомочі'' у Філядельфії. Це для того, щоб дати змогу цим учасникам, які не мали при собі чеків і тим громадянам, які не мали змоги прибути на бенефіс, або прямо не знали про нього, скласти свої датки пізніше. Такі конта відкрито: У банку Ukrainian Savings and Loan Association, 1321-23 West Lindlay Av., Philadelphia, Pa. 19141 — число конта: 5669. При Кредитівці ,,Самопоміч'' — Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union, 4814 N. Broad St., Philadelphia, Pa. 19141 — число конта: 4144.

Усіх, що бажають причинитися до гідного забезпечення будучности нашому великому борцеві за вселюдські та українські права Леоніду Плющеві, організатори бенефісу закликають складати свої датки на подані тут конта у найближчому часі, по можливості перед 30 вересня 1977 р. Громадяни, які бажають мати посвідку для свого податкового звіту, можуть виписувати чеки на UUARC — Plyushch Fund — (Фонд Плюща при ЗУАДК-у) і висилати їх на адресу скарбника філядельфійського Відділу УВАН: Dr. Oleh Tretiak, 741 N. 25th St., Philadelphia, Pa. 19130.

Управа філядельфійського Відділу УВАН висловила щиру подяку д-ві Фіголеві за його ключеву ролю в бенефісі. Управа заявила, що зібрані фонди всеціло перешлються родині Л. Плюща. Жадна частина цих фондів не була приділена на покриття видатків пов'язаних із цією збірковою акцією.

Закінчення шкільного року в „Нашій Українській Школі" у Філядельфії

Представник УНСоюзу, М. Пришляк, вручає грошові нагороди градуантам НУШ. (Зліва стоять): Д. Кульчицький, О. Колибабюк, Л. Пришляк, Н. Тодорів, С. Ребенський, М Рущак, П. Галас.

У суботу, 1-го червня ц. р. при участі Владики Василя Лостена, численного духовенства, батьків і учнів закінчено шкільний рік в „Нашій Українській Школі" при Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії, Па.

Цей урочистий день почато Архиєрейською Службою Божою, що її відправив Владика Лостен в асисті о. шамб. Р. Москаля та катехита НУШ, о. І. Попеля. Катедральний храм заповнили учні батьки та градуанти НУШ — 1977 із своїми гостями. Після Служби Божої, Владика передав на руки директора, проф. Богдана Тодорова образ Матері Божої Неуступаючої Помочі, як дарунок для школи. Після відправи усі учасники перейшли до катедральної залі, де директор школи проф. Б. Тодорів в асисті учителів І. Шперналя і В. Мельника вручив учням річні свідоцтва і нагороди. Градуанти отримали грошові нагороди від УНСоюзу, які їм вручив Микола Пришляк. Наступних учнів відзначено трофеями за їхню працю в шкільному році 1976-1977: найвище відзначення із усіх предметів: Марія Панасюк і Христя Куропась, українська мова (вищі кляси) — Наталка Дубіль і Софія Галас, українська мова (нижчі кляси) — Петро Шведа і Роман Панасюк, географія — Микола Букачек, вживання української мови — Наталка Кононенко, культура і співпраця — Дана Тодорів, культура — Ірка Іванців, історія — Яро Кульчицький, історія і географія — Богдан Бачара.

В пополудневих годинах в катедральній залі відбулася перша частина градуації матурантів НУШ на цей рік. Ця частина охоплювала матуральний обід, що його приготовив Батьківський комітет матурантів, на чолі якого був Д. Рущак. В цьому обіді взяло участь понад 100 запрошених гостей і його звеличав Владика Лостен в асисті отців: Москаля, о. Попіля, о. Р. Мірчука, о. А. Бончака, о. В. Джолія, о. Т. Сорона та семінаристів — С. Гутника та С. Зарічного. Під час обіду промовляли: директор школи Б. Тодорів, о. шамб. Р. Москаль, катехит школи о. Попель, Б. Лужецький від Осередку СУМА, Д. Рущак від Батьківського комітету матурантів, матурант Орест Колибабюк від матурантів й інші. Головну промову до градуантів виголосив колишній директор школи д-р Олександер Лужницький. Тостмастром обіду був Микола Бачара, який рівнож передав привіт від Головної Управи СУМА. Участь в обіді взяли також учителі НУШ, голова Батьківського комітету І. Дубіль і колишній голова Батьківського комітету С. Вишинський.

Цього самого вечора відбувся Матуральний Баль в парафіяльній залі св. Йосафата. Це була друга частина градуації, де представлено градуантів і вручено їм матуральні свідоцтва. Всі градуанти, це активні члени українських молодечих організацій СУМА і Пласту. Цією частиною проводили директор школи Б. Тодорів і учителька Х. Кульчицька. Іспит зрілости здали: з дуже добрим успіхом — Павло Галас, Орест Колибабюк, Дмитро Кульчицький, і Ніна Тодорів, з добрим успіхом — Люба Пришляк і Михайло Рущак, достатньо — Стефан Ребенський.

НУШ у Філядельфії працює для українських дітей вже одинадцять років, і, як свідчить цей допис, вона осягнула поважний успіх серед української спільноти Філядельфії.

Б. К.

Новини з Гарварду

1. Університетські часописи — „Крімсон" і „Гарвард Юніверситі Ґазет", описуючи цьогорічну літню школу, кілька разів згадували про українську програму, підкреслюючи, що участь 67 хлопців і 92 дівчат в тій програмі це — подивугідний осяг. Студенти української програми становлять 30 відсотків із усього збору студентів, які записались на цьогорічні одномісячні курси Гарвардської літньої школи.

2. Студенти літньої школи висловлюють вдоволення з програми україністики. Ось, ствердження подані на письмі:

— Надя Г. Скоп (Сан Дієго, Каліфорнія): „Вважаю, що українці виконали величезну роботу, створюючи нам можливості провести літо в Гарварді, але внаслідок спостережень того, що тут в Гарварді для української справи зробилось, викликають в мене ще глибші почування гордости з того, що я — українка".

— Люся В. Котелевець (Бродв'ю Гайтс, Огайо): „Я дійсно втішаюсь клясами. Вони надзвичайно цікаві та з навчальною вартістю. Я глибоко вдячна за те, що мала змогу бути учасницею цієї програми. Маю намір якнайбільш використати мій побут тут, бо програма чудова".

— Евген Гулич (Анкасвілл, Коннектикат): „Курси стимулюючі. І потреба таких курсів, на відповідній академічній висоті в одній із кращих високих шкіл, була дуже необхідна. Сподіюсь, що така програма й в майбутньому розгортатиметься".

— Тереса Марків (Міллвілл, Н. Дж.): „Ціла ідея української літньої школи в Гарварді є дуже добра і я рада бути учасницею".

— Ігор Гаєцький (Вінона, Міннесота): „Курси українських студій в Гарварді справили на мене велике враження".

3. Йдучи на зустріч проханню ГЕ ФКУ, УВАН і НТШ передали в дарунку для студентів літньої школи в Гарварді значне число книжок — видань тих наукових інституцій.

Відомий громадянин з Ню Йорку, Мирон Сурмач, передав студентам в дарунку — 60 фунтів меду з малинового цвіту.

Книжки й кілька десятків примірників журналу „Форум" отримали наші студенти в дарунку від УРСоюзу.

„І праця нам вінок..."

Наведені в заголовку слова гимну Союзу Українок Америки з'ясовують чітко мету і зміст Срібного Ювілею 47-го Відділу ім. Лесі Українки в Рочестері, що відбувся в неділю, 24-го квітня ц. р. в залі „Веллес" при Рідж Ровд.

Основніше про 25-ту річницю виступу 47-го Відділу на „працю на народну ниву" та запалення „вічного вогню", інформує Ювілейна Однодніавка.

Вона усім змістом статтей та добором світлин підпорядкована гаслові Лесі Українки: „Огню іскра великого повік не згасає". Цей клич був теж моттом ювілейного бенкету. Ювілейний Комітет намагався писаним і живим словом „мостити путь та рівняти шлях" у серцях своїх гостей для величної сили Божої — служіння Народові й Україні.

Короткий перебіг програми та нарис змінливих, живих картин, що їх змалюємо, ілюструватимуть атмосферу свята.

Перша картина представляє простору, люксусову залю, святочно прибрану квітами, на фронтовій стіні — велике гасло Лесі Українки; плякат, що представляє сильветку жінки із смолоскипом та розірваними кайданами, далі прапори та постумент для вічного вогню. На бічних стінах на п'яти панелях світлини із праці 47-го Відділу. Сценічне оформлення виконала мисткиня Ірина Твердохліб, членка—ювілятка, а панелі оформила мгр А. Смеречинська, перша голова. Не менше промовляла до серця глядача велика кількість учасників. Очі приковують прекрасні народні строї, вишивки, що ними пишаються пані та дівчата. Тут, на запрошення 47-го Відділу, зібралася уся знать Рочестерської громади. При почесному столі сидять: Голова СУА мгр Іванна Рожанковська, парох церкви св. Йосафата, монс. М. Бабак, парох церкви Богоявлення — о. В. Осташ, голова Окружної Управи СУА на Північний Ню Йорк — Іванна Мартинець, голова Ювілейного Комітету та теперішня голова 47-го Відділу СУА — Марія Крамарчук, голова УККА — інж. Роман Куціль, голова Об'єднаної Суспільної Опіки та довголітня голова 47-го Відділу — Анна Капітан, перша секретарка 47-го Відділу — промовець Ірина Руснак, перша голова 47-го Відділу — мгр Анастасія Смеречинська, голова Окружної Управи Південного Ню Йорку — Теодозія Кушнір, голова 46-го Відд. СУА — Стефанія Павлович.

На залі заступлені 26 організацій та представники Відділів СУА із Боффало, Ютики, Вотервліту — понад 200 осіб.

Картина оживає, коли Ірина Михайлюк, відповідальна за переведення програми, заповідає відкриття свята. Її інспіруючі та ліричні коментарі надали святочного настрою та достоїнства цілій імпрезі.

Оце промовляють символи. Прапороносці (А. Капітан, І. Юрків та Т. Шутер) вносять прапор СУА. Рецитаторка (М. Приймак) починає гимн під звуки фортепіяна (А. Сорохтей). Запалюють вічний вогонь (мгр А. Смеречинська — перша голова). Цей маєстатичний образ викликує глибоке враження та святочну атмосферу.

Тепер картини міняються безупину. Формальне відкриття — це привітальне слово голови 47-го Відділу Марії Крамарчук, яка вітає голову СУА мгр Іванну Рожанковську, парохів церков, представників організацій та позамісцевих представниць Відділів СУА.

Привітання для Ювіляток склала мгр А. Смеречинська — перша голова 47-го Відділу, підкреслюючи радісні хвилини із добре сповненого обов'язку.

Палке побажання для 47-го Відділу СУА висловив голова УККА інж. Роман Куціль. Він відзначив жертвенну та конструктивну працю Відділу на відтинку боротьби за збереження ідентичности та плекання українських традицій.

Інші товариства та організації, з огляду на час, мусіли задовольнитися викликом своїх представників та відмічення їхніх письмових побажань та пожертв.

Головним промовцем Ювілейного Комітету була Ірина Руснак, яка подала нарис діяльности 47-го Відділу із історичної перспективи та дала чітку і старанно обґрунтовану картину праці Відділу. Для виховання грядучого покоління організовано: „Дитячу Світличку", дитячі імпрези, Свята Матері, Зустрічі ґрадуантів, Презентації деб'ютанток та співпраця з молодечими організаціями.

На ниві культурно-освітньої діяльности. Відділ здобув признання громади влаштуванням Свят в честь Лесі Українки, Героїв визвольної боротьби, виступами власного хору, октету та квартету, які „обслуговували" майже всі загально-громадські імпрези.

На окремішню увагу заслуговує харитативна діяльність, що остаточно оформилась в Об'єднану Суспільну Опіку. Ця діяльність є мірилом жертвенности членства, які склали добровільним уподаткуванням 12.209.98 дол.

Муравлину працю ілюструє фінансове діловодство. Членки вплатили 7.898.50 дол. вкладок, доходи становили 62.325.29. До Централі СУА вплачено титулом вкладок 11.139.80 дол., на закупівлю Дому СУА 2.235.00 дол.

На зовнішньому відтинку репрезентації української культури серед американського довкілля Відділ діяв зразу самостійно, а останніми часами у співпраці із 46-им Відділом СУА.

Найбільш емоційну картину представляла точка: переведення відзначення основниць Відділу. До відзначення стало 26 членок. Привітання і ґратуляції Ювіляткам склала голова Окружної Управи Північного Ню Йорку Іванна Мартинець. Церемоніял удекорування довершила голова СУА мгр Іванна Рожанковська. Емоційну хвилину внесла членка 46-го Відд. Люба Шміґель, із почотом молодих панянок (Ірця Шміґель, Юля Бабюк та дітей (Адріяна та Ліля Кулик), як живий вимір трьох поколінь. Її щирі побажання матерям-Ювіляткам та сцена вручення внуками квітів — витискали сльози радости і гордости.

Цілеспрямованости та громадської величі усій імпрезі надала промова голови СУА мгр Іванни Рожанковської. Прелеґентка висловила признання Відділові за його вклад у працю СУА для виконання основних завдань супроти громади та далекої, поневоленої Батьківщини, та апелювала продовжувати свою працю. Громада приймала дуже тепло промову голови, не щадивши оплесків. З нагоди 25-літнього Ювілею, Відділ дістав почесну грамоту, яку голова Централі передала на руки голови 47-го Відділу Марії Крамарчук.

Після вечері була розвагова мистецька програма, в якій брали участь: Ірина Лаврівська — артистка українських театрів, Мія Бах — піяністка та вокальний ансамбль пластунок, який підготовила голова 46-го Відділу СУА Стефанія Павлович. Програма була коротка, але цікава, оригінальна та майстерно виконана. Приявні щиро вітали всіх виконавців, а виступ Ірини Лаврівської полонив серця публіки.

Свято закінчив виступ голови 47-го Відділу Марії Крамарчук, яка подякувала за участь, привітання, виконання програми та за пожертви на цілі СУА.

Організатори вповні осягнули свою мету. Запрезентували себе українській спільноті, збудили прибиті буднями ідеали та залишають у серці низку почувань і думок, що продовжуватимуть жевріння вічного вогню. Змістовна та розкішно видана Однодніавка, праця Редакційної Колегії під проводом Іванни Мартинець, залишиться як гарний, дорогоцінний документ нашого часу.

Мирослава Приймак

Новий доктор філософії

Недавно, минулої весни, здобула докторат філософії, в ділянці політичних наук, в Колюмбійському університеті в Ню Йорку, філядельфіянка Зеня Сохор, заміжня Перрі, донька Осипа й Марії Сохорів, відомих філяфельфійських підприємців.

Д-р Зеня Сохор

Зеня Сохор була завжди відмінною учeницею й студенткою. Вона вчилася в Академії св. Василія на Факс Чейсі, яку закінчила як перша в клясі ґрадуантка (валедікторіян), потім училася в Пенсильвенському університеті, в якому одержала трирічну стипендію і кожного року була на списках відмінників. По чотирьох роках студій отримала ступінь балакара з відзначенням („бечелор оф артс кум лявде") і була вибрана до почесного т-ва Фі (Фай) Бетта Каппа. На вищі студії отримала стипендію „Турон Сколар" в Англії і була першою студенткою з Пенсильвенського університету, що отримила цю стипендію, досі цю стипендію одержували тільки студенти.

В Англії студіювала в Лондонській школі Економії і в 1966 р. одержала ступінь маґістра, головним предметом студій були Міжнародні взаємини. Після того продовжувала студії в Колюмбійському університеті в Ню Йорку і цього року отримала там докторат філософії з політичних наук. Написала дисертацію на тему: „Модернізація і культура СССР"; альтернативи Леніна і Богданова".

Вміжчасі Зеня Сохор працювала в Державному департамені у Вашінґтоні (вліті 1965 р.) То була спеціяльна програма для заохоти відмінних студентів до державної або дипломатичної кар'єри. В тій програмі беруть участь 200 університетів, і кожний університет висилає одного, найкращого студента з цієї ділянки, а Державний департамент вибирає з-поміж них сорок найкращих, і до них належала Зеня Сохор. В 1967-68 р. Зеня працювала як асистентка в дослідній праці в Конґресовій бібліотеці в Вашінґтоні і в Інституті для Анализи Оборони в Арлінґтоні.

Після докторату отримала працю викладача на найближчий рік в Джон Гопкінс університеті, а саме в Школі Вищих Студій Міжнародних Студій у Вашінґтоні, де вестиме курси зі совєтської політики.

Треба також згадати, що Зеня Сохор належала колись до Пласту і працювала в Студентській Громаді в Філядельфії — Була заступником голови одну каденцію. Кілька років тому Зеня Сохор вийшла заміж за англійського архітекта Дейвіда Перрі. Батьки її, як згадано, живуть у Філядельфії, а сестра її Леся стала маляркою, недавно мала першу свою виставку образів в ґалерії ОМУА в Ню Йорку. Ціла родина Сохорів є членами 239-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії.

Н.Н.

Вісті з УЛФонду ім. Івана Франка в Чікаґо

В ювілейному році свого патрона Івана Франка (120-ліття народин і 60-ліття) та з нагоди 20-ліття свого існування і праці — Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чікаґо — відбув свої Ювілейні Загальні Збори 26-го травня 1976 р., на яких обрано членів Правління в такому складі: мгр Адам Антонович — голова, д-р Роман Кобилецький — заступник голови, Рома Турянська — секретар, мгр Мирослав Турянський — фінансовий референт, мгр Роман Кецала — скарбник, ред. Микола Денисюк (†) — орг. і пресовий референт, Володимир Нечай, дир. Омелян Плешкевич і Петро Хома — вільні члени. Члени Ради: д-р Теодор Ткачук — голова, члени: Галина Кунінська, дир. Роман Мицик, мгр Теодат Школьник, інж. Теофіль Форович. проф. К. Тучапський; Контрольна комісія: інж. Богдан Білинський — голова, члени: Ф. Дахнівська, проф. М. Зарицький.

Згідно з постановою Ювілейних Загальних Зборів — Правління проголосило П'ятий Літературний Конкурс на найкращі літературні твори, включаючи також твори для дітей та молоді, що вийшли друком в рр. 1974 до 1977 включно. Цей Комунікат подано вже з кінцем червня 1976 р. до всієї української преси з зазначенням, що на цей Конкурс призначено збільшені суми на нагороди — разом 5.000 (п'ять) тисяч дол. Участь у Конкурсі приймають всі українські письменники у вільному світі. Автори, які бажають взяти участь у цьому Конкурсі мають прислати 8 прим. свого твору для передання їх членам Жюрі найпізніше до кінця 1978 р. Закінчення Конкурсу і роздача нагород запляноване на кінець грудня 1978 р.

Особовий склад Жюрі: д-р Гр. Лужницький — голова, ред. Л. Бурачинська, д-р І. Качуровський, д-р М. Кушнір, д-р Л. Онишкевич, проф. Б. Рубчак, мґр А. Стебельська

Український Літературний Фонд ім. І. Франка в Чікаґо є членом Ради справ Культури при Світовому Конґресі Вільних Українців (С К В У) і в найближчому часі творитиме свої представництва в різних осередках українського поселення. На сторінках „Свободи" читали ми клич „Рятуйте наші душі!" — Цей клич несеться до нас із сторозтерзаної України устами політичних в'язнів, які обстоюють рідне слово, рідну культуру, бо Москва насилу ліквідує українські видання, насильно здушує все те, що українське. Одним із засобів збереження цієї субстанції, всього, що рідне — це рідне слово, рідна література, яку мусимо плекати у вільному світі, а її письменників підтримувати морально і матеріяльно, що і є ціллю УЛФ ім. І. Франка в Чікаґо.

Ця справа знаходить уже широкий відгомін серед нашої громади та любителів книжки. З хвилиною проголошення п'ятого Конкурсу в червні почали приходити не тільки твори від письменників призначені на Конкурс, але й поважні пожертви та окремі фундації на ту благородну ціль. Списки жертводавців подамо згодом

Все листування і твори призначені на Конкурс просимо посилати на адресу секретаря УЛФ:

R. Turianska
2431 W. Rice St.
Chicago, Ill. 60622

Правління Українського Літературного фонду ім. Івана Франка в Чікаґо

Табір СУМА „Нескорена Україна" в Барабу, Віскансин

Дня 26-го червня гамірно і весело було на оселі СУМА в Барабу, Віскансин, бо тут цього дня почав діяти табір старших юнаків та юначок СУМА. Разом із командою табір нараховує 70 учасників. В неділю, вранці 27-го червня офіційно піднесено синьо-жовтий та зоряний прапори і при спільній молитві відкрито, цей перший, цього року виховно-відпочинковий табір старшого юнацтва СУМА. Відкриття табору довершив голова Таборної комісії інж. Лев Боднар, вітаючи всіх учасників табору, де представив також цілу команду; Павлик Іван — комендант, Роман Ґоляш — бунчужний, Олег Ковальський — писар, Катруся Тихий та Стефан Дрозд — обозні, Ганнуся Дудич і Дарка Попович — курінні. За медичну опіку відповідають досвідчені медсестри, а саме Ольга Максимів та Леся Павлишин. Головним виховником на цьому таборі є о. Роман Мірчук із Філядельфії, а його асистентами мгр Марійка Гаврилюк, проф. Евген Петрівський із далекого Кольорадо та Володимир Сірий.

Після офіційного відкриття табору, його учасники та батьки які приїхали разом із юнацтвом подалися на одну із полян оселі, де при польовому престолі о. митрат Маріян Бутринський відправив Службу Божу в наміренні таборовиків та їхніх батьків. Прекрасна була проповідь о. митрата в якій він спеціяльно звернув увагу на прив'язання до свого рідного, плекання української мови та культури. У проповіді о. М. Бутринський закликав юнацтво вже відтепер у вільних хвилинах серед чудової природи застановлятись над тим, чим вони хотіли б бути у будуччині не забуваючи про те, що коли прийде час закладати своє родинне гніздо то воно повинно бути своє, рідне, українське бо тільки тоді зможемо зберегти свою національну субстанцію здалека від Рідного Краю.

Команда охрестила табір назвою „Нескорена Україна", а підтабори „Червона Калина" для юначок та „Чорний Ліс" для юнаків. Праця цілого табору проходить під кличем „Воля Україні — Наша мета" і є присвячена 60-літтю Української Революції, 35-літтю УПА а з цим 70-літтю народин ген. Тараса Чупринки та нескоренним братам і сестрам в Україні.

Цілий табір є забезпечений новими шатрами, під якими наше юнацтво, без великоміських вигод, добре відпочиває по цілоденних зайняттях. Гарний, великий басейн є найбільш приємним місцем, де все юнацтво проводить кожного дня відповідний час. Біля нього — дві великі площі до відбиванки та два тенісові корти дають оселі СУМА все те, що потрібно для корисного таборування.

Все довкола засаджене квітами та кущами, а велика на кільканадцять стіп емблема СУМА у підніжжі гори надає маєстичного їй вигляду, яку подивляють і не-українці, які її відвідують. За взірцевий порядок на самій оселі сумівська молодь та її батьки завдячують адміністратові оселі п. Максимчукові, який кожного тижня на протязі року, не зважаючи родинні обов'язки із гуртом своїх співробітників зовсім безкоштовно виконує ряд конечних робіт, які потрібні для втримування оселі. За це йому та його співробітникам наша вдячність.

Наші табори знані із дуже доброго харчування, шо його прилагоджують матері наших юнаків чи юначок, які жертвують свої вакації на безкорисну працю у таборовій кухні, яка не тільки прохарчовує таборовиків, але також батьків і гостей, які відвідують наші табори. Цього року відповідальність за прохарчування, добір персоналу до кухні спочиває на плечах Воробця Михайла, голови Батьківського Комітету при Осередку СУМА ім. Павлушкова.

Приємно дивитись, коли раннім-ранком та вечером члени обох підтаборів спішать на спільний апель на призначеній для цього спеціяльній поляні, де відбирають накази на слідуючий день та завваги про успіхи чи неуспіхи пройдешнього дня на таборі. Після цього гримка пісня-молитва „Боже Великий, Творче Всесильний" лине із уст юнацтва з проханням до Всевишнього про кращу долю рідного народу. Несеться вона далеко долинами і ярами і здається, що, напевно, доходить там, до Нього, нашого Творця, який вислухає молитви нашої молоді, яка так дуже прив'язана до Нього і може вже недалекий той час, що такі табори зможуть відбуватись у вільній, нікким нескореній Україні.

Відвідуючи табір бачимо на кожному кроці муравлину, виховну працю наших виховників. Дзеркалом їхньої праці це ранні та вечірні апелі, а перш усього сумівські ватри, які юнацтво переводить все в суботу ввечері, присвячуючи першу частину певним нашим історичним датам чи особам, а друга це вже весела, в якій таборовики у формі жартів, коломийок чи пісень представляють певні події в таборі, характеристику членів команди і т. п. Цьогорічна перша ватра була присвячена „60-літтю Української Революції", що її перебіг передало юнацтво своїми виступами-деклямаціями та діялогами, починаючи від княжих часів, а кінчаючи на героях нашого підпілля сл. п. Біласа та Даникишина. Переведення цілої ватри як поважної так і веселої спочивало у руках о. Романа Мірчука та мґра Марійки Гаврилюк, які своїми поясненнями та вставками додавали поваги ватрі.

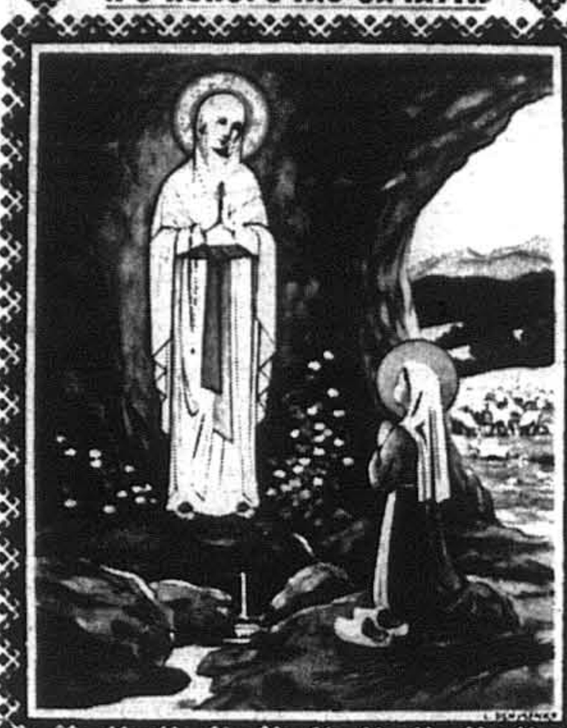
Друга ватра була присвячена нашій безсмертній УПА у формі малої сценки з боротьби нашого народу проти москалів. Багато сміху викликало хрищення „поган". Виявилось, що весь табір юнаків це ще „неохрищені погани", а тому команда доручила виховниці Марійці Гаврилюк їх охристити, чого вона доконала при допомозі кропила, даючи кожному відповідне ім'я, що відповідало його вигляддові та вдачі.

На свято Івана Хрестителя цілий табір відбув пішком прогулянку до поблизького манастиря, в каплиці якого о. Роман відправив Службу Божу. Відтак все юнацтво обдарувало свого коменданта Івана Павлика вінком з польових квітів з нагоди його ім'янин, а після цього відбулись забави над потоком зв'язані із святоіванськими звичаями в Україні.

В неділю, 10-го липня, таборовики та батьки взяли участь у Службі Божій, яку відправляв о. Роман, якраз у першу річницю свого священства. У своїй проповіді він звернув увагу молоді на покликання до священичого стану, порівняв працю священика до героя, який для добра своєї церкви і народу відрікається всього. Після Служби Божої цілий табір із батьками склали отцеві виховникові з цієї нагоди побажання багато здоров'я, успіхів у праці, а понад усе многих і благих літ. Було радісно бачити перед собою молодого священика, ще вчора члена СУМА, патріота свого народу та ревного душпастиря.

Маючи таку молоду зміну не будемо мусіли лякатись завтрішнього дня. Молодий священик вибирає собі перші, заслужені вакації дуже скомно — серед сумівської молоді, бо знає, що мало кричати на сполох „Де наша молодь"?, але над нею треба працювати, їй треба присвятити час, і він це якраз робить тепер на нашому таборі. Ми горді за о. Романа і наша безмежна йому вдячність. Віримо, що його присутність серед юнацтва піднесла повагу та престиж священика і може не довго прийдеться чекати, коли матимемо більше покликань до цього справді геройського стану і то саме із рядів СУМА. Тоді не треба буде боятись за долю нашої Церкви на чужині, бо такі, як о. Роман не дадуть їй пропасти.

На будову української церковці в Люрді

Вода у Люрді — людям всім здоров'я,
Як-чудо-лік для тіла і душі.
О, Діво, Ти чеснот і ласки повна,
Хоч краплю ласк до серця влий мені!

Покрова Ти, від пекла охорона,
Ти лікарка для хворих і калік
Твоя любов мій щит і оборона,
Зішли мені спасіння: чудо-лік.

о. Василь Прийма

Велике українське спасибі о. Іванові Давидовичеві та його побожним і жертвенним парохіянам в парохії Омага, Небраска, Чікаґської дієцезії, які на протязі Марійського місяця Травня не лише щиро молились до Пречистої Діви Марії, але також перепровадили збірку на фонд будови української церковці в Люрді.

По 100.00 дол. пожертвувала родина: Дмитра, Грися, Івана Воробця, та Василя Мазурок. По 50.00 пожертвувала родина: Дмитра Війтика, Стефана Банаса ст., та Михайла Дашка. По 25.00 дол.—Степан Банас мол., Володимир Дуркалевич, родина Семена Болюша та Андрея Клюка. Степан Хмура склав 30.00 дол. По 20.00 дол. пожертвувала родина: Михайла Яроша, Матвія Проціва, Данила Огородника, Гриця Дмитрового, Михайла Гаврилюка та Іван Костів. По 10.00 дол. пожертвували родина Ставичних, Параскеві Кульчак, Михайла Дуркалевича, Петра Каліти, Михайла Лобура, збірка в церкві, та по 5.00 дол. склав п. Брик разом зібрано та переслано — 765.00 дол.

Віримо, що за гарним почином о. Івана Давидовича та його вірних зголосяться нові жертводавці, любителі і лицарі Пречистої Діви Марії.

о. В. Прийма

П'ята річниця смерти Артема Орла

Минуло п'ять років з того дня, 19-го липня 1972 року, коли, виїхавши поза Ню Йорк на відпочинок, помер на 75-му році життя від удару серця Артем Софронович Орел. З його смертю українська еміграція втратила гарячого, а рівночасно скромного патріота, доброго мовознавця, видавця, друкаря, перекладача, журналіста. Це справді було його великим подвигом укласти і видрукувати тритомовий словник чужоземних слів, що виповнив широку прогалину в нашому вбогому словникарстві. Переобтяжений заробітчанською працею, у своїй маленькій друкарні Артем Орел не мав спромоги віддатися літературній творчості, до якої завжди прагнув, і лише врядигоди появлялися в журналах його оповідання. Свої спогади містив він здебільша в ,,Свободі''.

А згадати було що. Народившись 1897 року в с. Саксагані на Наддніпрянщині, він закінчив початкову школу, а потім учительську семінарію і в ранзі сотника УНР брав участь у Визвольних Змаганнях. Потім під постійною загрозою арешту вчителював на селі, а, переїхавши до Харкова, тодішньої столиці підсовєтської України, закінчив університет і працював як літературний редактор у педагогічному видавництві, де його мало не щодня зустрічав автор цих рядків. Уклав граматику для українських початкових шкіл — і це спричинилося до його звільнення з видавництва, бо совєтські рецензенти знайшли в тій граматиці ,,націоналістичні тенденції''.

Не мавши постійної праці, Артем Орел вивчив досконало німецьку мову і був допущений до викладання її в середній школі. Переклав з німецької мови підручники хемії та математики.

У 1938 році Артем Орел був заарештований, і не знати, к склалася б його дальша доля, якби не усунення Єжова, після чого значну частину арештованих випущено з в'язниць. З приходом на Україну німців він продовжував у харківській газеті працю літературного редактора, а з наближенням большевицького фронту залишив рідні землі і в Німеччині працював в українських газетах. Не мав часу закінчити перекладу ,,Фавста'' Ґете і монументальної оригінальної праці ,,Соціологія''. Видав у власному перекладі ,,Дванадцять казок Андерсена'' і уклав короткий правописний словничок.

З переїздом до Америки працював якийсь час робітником на фабриці, а потім із своєю дружиною Ганною заклав друкарню, яка забезпечувала їм мінімальні засоби для існування.

Був членом Об'єднання Українських Письменників ,,Слово'' і членом Української Вільної Академії Наук в ЗСА. Суворі обставини життя і слабе здоров'я не дали йому здійснити намічених плянів, і на це нарікає він у своєму ,,Щоденнику''.

В. Давиденко

,,Етнічний досвід в Ню Джерзі''

Трентон, Н. Дж. — В капітолю стейту Ню Джерзі відбулася в переповненім бюрі губернатора 21-го червня ц. р. церемонія офіціяльного вручення публікації "The New Jersey Ethnic Experience'' автором етнічних есеїв.

Губернатор Брендан Т. Бирн, в присутності преси, авторів і принагідної публіки, з наглядним вдоволенням підкреслив значення цього етнічного збірника, що передає сконденсовану історію більшості етнічних груп, які причинилися до економічного і культурного розвою стейту. Із числа 54 зареєстрованих етнічних груп, лише 29 зголосили свою співпрацю; по доданні двох есеїв, що є лише передруком із інших видань (фінського і італійського), збірник складається із тридцяти і один розділів. В цій книзі, яка нараховує 466 сторінок, українці мають свій окремий розділ, що його опрацювала Дора Рак із Мейплвуду, і вже не будуть вичислювані в безіменній категорії ,,інші''.

Ця публікація була спонзорована і фінансована стейтовою комісією для відзначення 200-річчя Америки, почесним головою якої є саме губернатор Бирн, а діючим головою колишній губернатор Роберт Б. Майнор, який у вступнім слові пише: ,,Це буде тривала пам'ятка двістілітнього святкування і вкладу різних етнічних груп для нашого стейту і нашої країни''. Появу цього видання використав губернатор ще цього самого дня на бенкеті, вручивши її віцепрезидентові Мондейлові на пам'ятку зі стейту Ню Джерзі.

Табір-Семінар для вчителів дошкілля

Детройт (О.Л.) — Союз Українок Америки — Окружна Управа Детройту, в порозумінні з Виховною Референтурою Головної Управи СУА, заплянували перевести Однотижневий Табір-Семінар для вчителів дошкілля від 21-го по 28-ме серпня ц. р. Семінар відбудеться на чудовій відпочинковій Оселі ,,Діброва'' біля Детройту, Мічіґен. На семінар можуть записуватись вчителі теперішні і майбутні, вчителі дошкілля. Семінар буде поділений на дві частини: теоретичну й практичну. Теоретична складатиметься з: методика навчання, методика Монтесорі, ручні роботи, дитяча література, психологія і технологія. Практичні зайняття відбуватимуться в садочку-світличці, що відкривається на Оселі ,,Діброва'' від 14-го серпня ц. р. Інструктори запрошуються з різних місць, як також місцеві сили. За інформаціями звертатись до виховної референтки округи Олени Лісківської, адреса: 20751 Tireman Ave., Detroit, Mich. 48228.

Ювілей ОЖ ОЧСУ в Асторії

В неділю, 27-го березня ц. р., жіноча організація Об'єднання Жінок Чотирьох Свобід України, відділ в Асторії, Н. Й., відсвяткувала свій Ювілей — 10 річчя невтомної суспільно-політичної праці.

Ювілейний день почався о год. 8:30 ранку Службою Божою в церкві Чесного Хреста, в наміренні членства Відділу ОЖ, а відтак о. парох Андрейчук відправив Панахиду за членкинь, що відійшли у вічність.

О год. 3-ій по полудні, у святочно прибраній залі церковного дому, розпочався святочний бенкет з мистецькою частиною, який відкрила діюча голова Марія Нестерчук і привітавши присутніх, попросила провести молитву о. В. Андрейчука, після якої дальше ведення передано господині бенкету п. О. Гентіш.

Привітавши присутніх, пані О. Гентіш представила Почесну Президію та попросила до слова заслужену і всіма люблену голову Головної Управи ОЖ ОЧСУ, мгр Уляну Целевич, яка в імені Головної Управи ОЖ склала щирий привіт і признанeня за проблену велику працю на всіх відтінках нашого зорганізованого українського еміграційного життя, підкресливши, що організація ОЖ в Асторії, як жіноча суспільно-політична організація, віддано працювала на протязі 10-ох років не тільки на внутрішньому відтинку, але головну увагу і свою працю спрямувала на зовнішній відтинок, де старалася ширити правду про Україну серед не-українців, а також прелеґентка зазначила, що члени ОЖ в Асторії своєю жертвенною і відданою працею скріпили ОВУФ, скріпили акцію Головної Управи ОЖ, акцію СФУЖО, популяризуючи проблеми поневоленої України — і цим здобули собі признання у громаді. Відтак мала слово перша голова — основниця ОЖ ОЧСУ в Асторії, Ольга Стецька, яка згадала про початкові труднощі в організуванні Відділу і в її праці двохрічної каденції, але сили її скріплювались думкою, що вона працює для організації, яка відповідає її переконанням, про яку вона давно мріяла і що ця мрія здійснилась. Новий Відділ ОЖ в Асторії заснований 5-го лютого 1967 року, поклав підвалини під будову Головної Управи ОЧСУ у плянуванні і виконанні спільних завдань і спільних обов'язків.

Щиро привітала присутніх Анна Піх, друга голова ОЖ Відділу в Асторії, яка зазначила, що для неї була велика честь очолювати на протязі одного року організацію ОЖ і віддано працювати для зміцнення і зросту цієї цінної організації жінок на еміграції.

Привітавши присутніх, проф. П. Андрієнко-Данчук, третя з черги голова Відділу ОЖ в Асторії, зазначила, що на протязі двохрічної каденції, Відділ плянував і виконував свою працю на різних відтинках суспільно — громадського життя: організаційному, зовнішньому, національно-державному, традиційно-релігійному і братньо-національному і, що тут була велика співпраця і вирозуміння дорогих подруг - членкинь нашого Відділу ОЖ в Асторії та великої співпраці всіх організацій Визвольного Фронту, за що всім належиться щира подяка.

У своєму заключному слові, діюча голова Відділу ОЖ в Асторії, Марія Нестерчук, склала подяку всім своїм попередницям і зазначила, що нові еміґранти не приїхали шукати праці, а приїхали шукати волі, якої не мали в рідній Батьківщині, і що український нарід має притаманний йому гін до краси і добра і він щиро вітає всяку нову спробу не здати позицій пред ворогом. Членство Відділу ОЖ трактовано з пошаною і признанням за відповідальну й важливу працю, яка не повинна бути чужою й байдужою всьому українському еміґраційному загалові.

На протязі пройдених 10-ти років, Відділ ОЖ тісно співпрацював із ООЧСУ і СУМА, та завдяки спільним зусиллям здійснював багато корисних завдань для всієї української спільноти. Ця велика діяльність була можлива тільки завдяки всьому членству Українського Визвольного Фронту на нашому терені, які жертвували час, енерґію і фінанси для виконання покладених на них, Нескореною Батьківщиною, завдань.

Ювілятові склали привіти: голова ОЖ з Ню Йорку — Дарія Степаняк, ОЖ Йонкерсу — О. Зварич, СУА, Бруклину — М. Михайлів, Школа Українознавства в Асторії — дир. Н. Хоманчук, від Парохії — о. Віссаріон Андрейчук. Осередок СУМА в Асторії — Леся Галатин, голова ООЧСУ — Іван Вітюк, від ,,Свободи'' і від 5-го Відділу УНСоюзу ,,Братства св. Миколая'' в Асторії - ред. Володимир Левенець.

При цій нагоді, Головна Управа ОЖ нагородила, під рясні оплески присутніх о. пароха Віссаріона Андрейчука медалею ,,Княгині Ольги'', яку видала жіноча організація ОЖ в Ню Йорку.

Мистецьку частину виконала молодь Осередку СУМА в Асторії та запрошені фахові мистецькі сили: мандолінова оркестра Юних Сумівців — диригент, Галя Климук; ансамбль бандуристів — диригент, молодий талановитий, Ярослав Стахів; гостинний виступ маестра Павла Данилів з своїми музикальними донями, Іркою і Марійкою, ,, тріо'' під акомпаньямент бандур і ґітари дуже гарно виконали випрацьований ними репертуар пісень; сольоспів пані Зінові Лавришко-Бундзяк, при фортепіяні маестро Володимир Гентіш

Для успішного переведення Ювілею Відділу ОЖ в Асторії, трудилися численні членкині і члени Братніх організацій, за що їм належиться признання й подяка.

Програму Ювілею закінчено відспіванням ,,Ще не вмерла Україна''.

ПАД

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЕСТОНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ В'ЯЗЕНЬ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАБОРОНИ ПИСАТИ ЛИСТИ РІДНОЮ МОВОЮ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо поширену в самвидаві заяву ув'язненого в Пермському таборі естонського патріота М. Кійренда. Вона характеристична для шовіністичної атмосфери, що панує в таборах СССР та для боротьби естонців за свої права.

Президії Верховної Ради
Естонської ССР
Копія: Прокуратурі
РСФСР
Копія: Начальникові
Учр. ВС-389/35

від політв'язня М. А. Кійренда

ЗАЯВА

Довгий час я перебуваю в іншомовному оточенні і майже не чую моєї рідної мови, майже не маю змоги користуватися творчістю рідної культури (книжки, грамофонні платівки, кіно, радіо і т. п.). Це створює додаткові труднощі у спілкуванні з людьми. Адміністрація Учр. 389/35 використовує це для своїх шовіністичних цілей, ускладнює теж спілкування з родичами, затримуючи мою кореспонденцію з ними. Замість того, щоб відсилати листи, незалежно на якій мові вони писані, на протязі трьох днів, що є передбачене законом, затримують їх так, що листи доходять до мене через місяць, а то й довше. Деякі листи цілком пропадають. Це є грубим порушенням моїх елементарних людських і громадянських прав, проголошених Деклярацією прав людини ООН і Конституцією СССР.

Суд наді мною відбувся естонською мовою і така міра покарання не була передбачена засудом. Цей свавільний і шовіністичний акт проти мене не є явищем вийнятковим, його вживають й у відношенні до інших неросійських політв'язнів...

Висловлюючи своє обурення з причини свавільної й антигуманної репресійної політики адміністрації та з метою захисту моїх прав і боротьби проти шовінізму, я вирішив від 10 грудня 1976 року, аж до часу припинення порушення законности у зв'язку з моєю кореспонденцією, звертатися до адміністрації Учр. ВС-389/35 тільки рідною мовою, про що і повідомляю цією заявою.

10 грудня 1976

М. Кійренд

„Свобода через деколонізацію"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нал". Дві телевізійні станції фільмували перебіг Маніфестації. З етнічної преси були кореспонденти литовців, українців і болгарів.

Маніфестацію розпочато о год. 2-ій по полудні присягою на американський прапор, яку провів представник американських воєнних ветеранів Альберт Ґваріно. Після американського гимну, головну промову виголосила д-р Валентина Калиник, президент АВПН, яка говорила на тему свободи через деколонізацію, що прискореним темпом відбувається на наших очах в Африці, але найбільша колоніяльна імперія нашого часу, СССР, остання з колоніяльних держав на земній кулі, продовжує своє існування, дякуючи економічній і політичній толеранції, а то й прямій підтримці (детант) з боку уряду З'єднаних Стейтів Америки.

Зокрема, д-р Валентина Калиник звернула увагу на спротив московському колоніялізмові в Україні, який спрямований не лише на оборону людських прав, як це має місце в Росії (Москва), але й насамперед на відокремлення України від СССР, як єдиної запоруки припинення русифікації українського народу й нищення української культури та економічної варварської експлуатації її надр і надземних багатств.

Другим промовляв Консінс Ша — консул Китайської Республіки (Тайвань). Він говорив про комуністичний режим в Китаї, який нічим не відрізняється від комуністичного режиму в СССР. Обидва вони тримаються на тотальному терорі в середині і на підривній диверсії в інших країнах.

Від Конституційної Партії стейту Ню Йорку промовляв її голова Пол Керин, а від Консервативної Партії Верн Мітчел.

Александер Єсєнін-Волпін виступав від імени організації „Інтернаціональна Амнестія".

Від народів Азербайджану, Туркменії і кримських татар промовляв Іззет Кара; від народів Північного Кавказу–Шалавдій Бей Булат. Від організації Американська Рада Поневолених Народів промовляв д-р Йосиф Шефтік.

Від групи росіян з найновішої еміґрації з СССР, які стоять на становищі деколонізації СССР, виступав Іґорь Сінявін.

Барри Фарбер, відомий в Ню Йорку радіо-коментатор, який кандидує на посадника цього найбільшого в світі міста, а якого підтримують республіканці й консервативні кола на це становище, у своєму виступі говорив про наболілі проблеми міста-велетня.

Після промов д-р Р. Горошко, секретар Екзекутиви АВПН, зачитав цілий ряд проклямацій і привітань, в цьому від Дж. Картера, президента ЗСА; від Абрагама Біма, посадника Ню Йорку; від Брендана Бирна, губернатора стейту Ню Джерзі.

Після закінчення офіційної частини Маніфестації відбулася мистецька частина, в якій виступали зі своїми народними танками туркестанська й азербайджанська групи. Мистецькою частиною керував Ісжандер Нечеф (азербайджанець), заступник президента Федерації Тюркських Організацій в Америці.

Потім учасники Маніфестації зформувалися в колону з прапорами й транспарантами та рушили до підніжжя статуї Свободи, де відбулося положення вінка в пошані всім тим, що загинули й тим, що далі змагаються за свободу й державну незалежність своїх народів.

Вінок, сплетений з червоних рож, несли Барри Фарбер і консул Консінс Ша.

Велика кількість туристів зі всіх кінців світу, які відвідують статую Свободи, як один з історичних пам'ятників ЗСА, приглядалися Маніфестації. Серед них розповсюджено 3 тисячі летючок, в яких з'ясовано потребу деколонізації СССР а в іншій летючці з'ясовано становище з найновішої еміграції до проблеми самої Росії та безумовної національної незалежности неросійських народів СССР.

ПРОФ. ЯНІВ ПЕРЕОБРАНИЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

більше, що на ній були присутні теперішній голова Фундації УВУ в ЗСА, проф. д-р П. Ґой, та його заступник, проф. д-р В. Лучків.

Поруч із загальною Радою відбулися також факультетські Ради, а саме: 18 липня радив факультет права й суспільно-економічних наук, обираючи вдруге на декана проф. д-ра Б. Кордюка, а продеканом проф. д-ра Ґ. Горна. Факультет філософічний мав дві сесії: 19 та 25 липня; деканом став проф. д-р О. Кульчицький, продеканом проф. д-р Г. Васькович, який повнить теж обов'язки керівника Високошкільних Курсів Українознавства, яких в біжучій каденції організовано три: в часі різдвяних ферій у Маквілері у Східній Франції для зустрічі студентів із різних країв Европи; у весняних місяцях у Парижі (вперше) для тих студентів, які не мали б змоги приїхати до Мюнхену, як теж нормальний Літній у Мюнхені, причому в б. р, звернено увагу й на ту частину нашої молоді, яка слабо володіє українською мовою.

Із звіту треба відзначити, що утримано всі роди начання, з тим, що англомовні курси Сходознавства влаштовувані від трьох років спільно із Центральним Мічіґенським університетом, у зв'язку із переорганізацією цього університету перервано на рік. Кількість студентів є 86, причому дуже успішними є учительські курси, що втішаються великим заінтересуванням студентів. З огляду на те, що одночасно доводиться вести навчання на двох семестрах і на двох курсах, а крім цього на філософічному факультеті є ще й спеціялізація в кількох основних напрямах є багато паралельних рівночасних викладів, що можливе тільки завдяки дуже догідному новому будинкові, що його УВУ завдячує патріяршому дарові Його Блаженства Патріярха Йосифа.

Коли авдиторне навчання з природи речі належить до основних обов'язків кожного університету, тоді найбільших досягнень добився УВУ в біжучій каденції у видавничій ділянці: завдяки спеціяльним дотаціям німецьких промислових кіл можна було в сумі видати 12 різних творів із загальною кількістю 1852 стор. друку, тобто потроєно в біжучому році пересіч за роки мюнхенської діяльности (1946—77). Серед виданих праць є декілька дуже поважних, як от монументальний твір пок. декана УВУ проф. Н. Полонської-Василенко (2-ий том Історії України — бл. 600 стор. друку, виданий спільно із Українським Видавництвом); габілітаційна праця проф. Г. Васьковича про одного з найвидатніших баварських педагогів Кершенштайнера та українське шкільництво, яка то праця — писана по-німецьки зустрінулася з дуже великим зацікавленням німецьких фахових кіл; докторська дисертація М. Боровика про українську канадську пресу; монографічні студії проф. д-ра П. Біланюка з Торонто, присвячені проблематиці Східнього Християнства; постійно видається квартальник „Етологія". Видано також скрипт пок. проф. Полонської-Василенко, присвячений українській історіографії, чи деякі менші студії почесного д-ра УВУ А. Грайнера і проф. Васьковича. Точні дані про всі ті видання (і взагалі точну бібліографію всіх видань УВУ за мюнхенський період праці) вміщено у щорічній програмі викладів („Індекс лекціонум") і ця бібліографія (152 позиції!) займає 27 сторінок друку. В „Індексі" є також поданий докладний список активних і неактивних професорів УВУ (85 професорів, доцентів, викладачів та асистентів). Цей „Індекс лекціонум" є важливим історичним матеріялом і на його підставі УВУ вже є постійно нотований у важливих університетських довідниках: англомовному „Ворлд оф Лернінг", німецько-англійському „Інтернаціоналєс Універсітетсгандбух" та в офіційному виданні баварського правління, — завжди із відзначенням, що УВУ має унівеситетські права.

Нормально відбуваються також виклади для ширшої авдиторії (вечірні доповіді), як теж продовжується співдію із іншими науковими неукраїнськими установами, зокрема із Штутґартським університетом, із Католицьким Університетом у Парижі, із науковими центрами у Бельґії, зокрема з інститутами Лювенського університету. В акад. році 1976/77 прочитано для чужих наукових кіл 35 доповідей (на 18 вечорах) з участю різних 23 доповідачів, причому поруч із українськими вченими виступали німецькі, французькі, бельгійські, чеські професори, як теж один американський та жидівський дослідник.

Плянується розбудувати Фундації в поодиноких країнах, щоб скоро звільнити будинок УВУ від решти довгів, як теж створити нерухомий фонд, що дозволив би пляново поширити Видавництво; чимало уваги присвячено також можливості підготовити педагогічний конгрес, що став би вихідним пунктом для точного розмежування активности наших високошкільних установ, які займаються нашим інтелектуальним та науковим доростом.

Д-р Маруся Бек відбуває зустрічі з українцями Австралії

Кентербері, Австралія (В. Онуфрієнко). — Небуденною подією в житті українців Австралії стали відвідини визначної громадсько-політичної діячки з ЗСА — д-ра Марусі Бек. Немає потреби писати для читачів „Свободи", про цю визначну жінку: хто її не знає в ЗСА й Канаді? Зате для українців в Австралії вона була відома лише тим, хто читав закордонну українську пресу та дещо зустрічав про неї в тутешніх часописах — переважно коротенькі вістки.

Повертаючись до ЗСА з відвідин південно-східних азійських країн, на запросини Представництва ВО УНРади та Крайової Управи Товариства Сприяння УНРаді в Австралії д-р Маруся Бек прибула до Австралії, щоб познайомитися з життям українського суспільства на цьому континенті і також виконати певну громадсько-політичну працю лінією діяльности в нашому державно-політичному центрі УНР в екзилі, де д-р М. Бек займає становище заступника прем'єр-міністра та керманича закордонних справ ВО УНРади.

Хоч прибула д-р М. Бек на запросини середовища УНРади, для зустрічі її створено широкий громадський комітет, до якого ввійшли представники різних громадсько-політичних організацій. Тому не дивно, що на зустріч її на сіднейське летовище Мескот в суботу 16 липня ц. р. прибуло більше половини сотні визначних громадян - представників різних організацій. Коли б літак прилетів пізніше — не о 6:30 ранку (та ще в австралійську зиму), бажаючих зустріти цю визначу жінку було б далеко більше. На летовищі гостю привітали: голова Представництва ВО УНРади в Австралії полк. С. Яськевич, представник Союзу Українських Організацій Австралії мгр Ю. Вовк, голова Об'єднання Українських Громад Нового Південного Велсу С. Цимбалюк, голова управи Товариств Сприяння УНРаді в Австралії В. Оловаренко, О.Ількова — голова Союзу Українок Нового Південного Велсу та чимало інших провідних громадян стейту.

Мило вражена теплою зустріччю, д-р Маруся Бек висловила захоплення тим, що в Сіднеї є Об'єднання Українських Громад, - вона незвичайно любить ці слова:„об'єднання українців". Тут же на летовищі д-р М. Бек дала інтерв'ю кореспондентам австралійських часописів. Зустріч її з українським громадянством була зфільмована.

Від цього часу починається повне праці, напруження, зустрічів, розмов, промов, переговорів, гостювання. Не дивно, що в неділю, 24 липня на зустрічі з громадянством в Народному Домі в Лідкомбі, (Сіднейське передмістя, де зосереджується наше громадське життя) д-р М. Бек сказала, що загубила лік дням: як у калейдоскопі минають години, нові люди, нові враження, нові місця, нові об'єкти українського світу на досі небаченому континенті.

Перша товариська зустріч з українцями Австралії відбулася того ж дня, в суботу 16 липня, в домі голови Союзу Українських Організацій Австралії інж. Юрія Денисенка В гостинному домі зібралися члени управи СУОА та деякі члени комітету для зустрічі д-ра М. Бек.

В понеділок 18 липня, відвідини міста, засідання Представництва ВО УНРади; наступного дня — зустріч із представниками різних національних груп поневолених народів;в середу — зустріч з жінками різних національностей; в четвер - з представниками українських громадських організацій; а вдень - ознайомлення з життям УК Церкви в Сіднеї; п'ятниця — зустріч із представниками українських політичних партій; субота — відвідини українських суботніх шкіл і зустріч з українським жіноцтвом. І нарешті — зустріч з українським громадянством в Українському Народному Домі в Лідкомбі в неділю, 24 липня.

Лідкомб — це передмістя, де зосереджується українське громадське культурно-освітнє й почасти церковно-релігійне життя; тут знаходяться Український Народний Дім, Дім Української Молоді з Культурно — Товариським Клюбом, Центральна Рідна Школа, будинок Пласту, центр СУМУ-у, катедра української католицької церкви й кооперативи.

На зустріч із гостею прибуло до Народного Дому більше 250 осіб: заля була повна. Відкрив зустріч голова управи Товариств Сприяння УНРаді в Австралії інж. В. Оловаренко. До почесної президії запрошено голову Представництва ВО УНРади полк. С. Яськевича, голову сіднейського Товариства Сприяння УНРаді І. Заваду, голову Об'єднання Українських Громад НПВелсу С. Цимбалюка та кількох представників різних організацій.

Про ораторські здібності д-ра Марусі Бек українці в ЗСА й Канаді знають, тому не здивуються, коли прочитають, що в Сіднеї її слухало наше громадянство з незвичайною увагою.

Вхопивши слухачів за серце спогадами про батьківщину, д-р Маруся Бек непомітно перейшла до важливих громадсько-політичних проблем нашого й світового маштабу і зосередила увагу на таких важливих питаннях, як орієнтація на власні сили в здобутті волі для народу, зосередження власних сил навколо державно-політичного центру — уряду в екзилі (УНРада й ВО), консолідація сил, увага до того, що діється на рідних землях і постійна праця, крик до сумління світу. У відповідях на кілька запитів д-р М. Бек поширила думки, висловлені в промові, а серед них була одна важлива, чи може, найважливіша: кожен мусить у праці починати від себе, не чекаючи, що хтось зробить щось за нього.

Заплющивши очі й слухаючи д-ра М.Бек, можеш подумати, що говорить молода, повна сили й бадьорости жінка. А вона не ховається з роками: їй минуло вже 69 років! Хто б подумав що в такому віці жінка може з таким молодечим запалом не лише „літати" по світу, а зустрічатися з людьми, дискутувати, переконувати противників, піддавати сили втомленим і, може, зневіреним однодумцям, ворушити думки чужих і змушувати їх задумуватися над тим, що є десь Україна і що про неї турбується людина, яка народилася на чужині й могла б, як багато людей, спочивати в затишку родинного вогнища?...

Коли я пишу цю статтю, д-р Маруся Бек уже відлетіла з Сіднею до Мельбурну. Потім — зустрічі в Аделаїді й столиці Австралії — Канберрі. Перт — занадто далеко. На Брізбен не дозволяє час, хоч там також наші люди з радістю познайомилися б із цією незвичайною жінкою.

Перед відлетом до ЗСА сіднейці влаштують їй прощальний вечір в Народному Домі. Це мало бути в неділю 7 серпня.

А до того часу д-р Маруся Бек буде втрачати лік дням, бо те, що відбуватиметься в Мельбурні, Аделаїді й Канберрі, буде повторенням того, що було в Сіднеї: люди, розмови, поїздки, прийняття...А над ними й під ними — турбота про поневолену Україну, бо це та сила, яка керує ділами й думками цієї незвичайної людини.

ТАРЗАН, Ч. 7797. Тарзан вдома!

DOWN THERE, POMPUS — A SMALL OPENING IN THAT SEA OF TREES...
TAKE HER DOWN, PILOT!
LATER...
AH! IT FEELS GOOD TO GET INTO WORK CLOTHES — AND BE HOME AGAIN!
THIS IS ...

Ось там, внизу, Помпусе!... Мала галявина в тому морі дерев...
Приземлюй гелікоптер, пілоте!

Ах!.. Як добре передягнутися в „робочий" одяг і знову бути вдома!
Це має бути рідний дім?!